

**A Raiffeisen Bank Zrt.
kockázatkezelésre vonatkozó
információk nyilvánosságra hozatala
2009. év végére vonatkozóan**

Tartalomjegyzék

1	Bevezető	3
2	Rövidítések, fogalmak jegyzéke.....	5
3	Kockázatkezelési elvek, módszerek (3§)	7
4	A szavatoló tőke összetétele (5§).....	11
5	Hitelintézeti tőkemegfelelés (6-7§).....	12
6	Sztenderd módszer (8§)	22
7	Belső minősítésen alapuló módszer (IRB) (9-11§)	25
8	Hitelezéskockázat-mérséklés (12§)	41
9	Kereskedési könyv (13§)	45
10	A kereskedési könyvben nem szereplő részvények, pozíciók (14§)	48
11	Partnerkockázat (15/b§)	50
12	Működési kockázat (16§).....	51
13	A bank tőkemegfelelése	53

1 BEVEZETŐ

A Raiffeisen Bank Zrt. (továbbiakban Bank) a 234/2007. (IX. 4.), a hitelintézetek nyilvánosságra hozatali követelményének teljesítéséről szóló kormányrendelet alapján előírt követelményeknek jelen dokumentummal kíván megfelelni.

Jelen dokumentum a Bankra vonatkozó adatokat tartalmazza. A Raiffeisen Bank Zrt.-re vonatkozó nyilvánosságra hozatalra a Raiffeisen Bank egyedi, illetve konszolidált beszámoló elfogadását követően kerül sor.

A dokumentum felépítése megegyezik a kapcsolódó jogszabályéval (a főbb fejezetcímeknél megjelölésre kerültek a vonatkozó paragrafusok). A riport először bemutatja a Bank kockázatkezelésének felépítését, elveit és céljait. Másodszor a szavatoló tőkéről és a tőkemegfelelésről szóló információk következnek.

A hitelkockázatról szóló információk megbontásra kerültek a Bazel 2 Sztenderd módszertanának és a Belső minősítésen alapuló (IRB) módszertanának használata között. A Bank 2008. december elsején tért át a nem lakossági (non-retail) portfóliók esetében az IRB módszertan használatára. Az IRB módszer bevezetésének ütemezése a „Belső minősítésen alapuló módszer” című rész elején található. Mivel a retail portfólió hitelkockázati tőkekövetelmény számítása 2009 folyamán Sztenderd módszer szerint történt, ezért a lakossági, illetve egyéb Sztenderd kezelésben lévő portfólióval kapcsolatos kvantitatív adatokat Sztenderd módszer szerint adjuk közre. A nem-lakossági portfólió tekintetében a kvantitatív adatokat a belső minősítésen alapuló módszertan szerinti bontásban tesszük közzé. Ezt követően a hitelkockázat-mérséklés módja kerül bemutatásra.

Ezután következnek a piaci kockázatról és a működési kockázatról szóló információk.

Végül a Bank tőkemegfelelési mutatója kerül nyilvánosságra hozatalra.

A kvantitatív mutatók a 2009. december 31-ei éves jelentés adatai alapján a magyar számviteli előírásoknak megfelelően lettek bemutatva.

Vonatkozó jogszabályok és előírások:

- 1996. évi CXII. Törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról (Hpt.)
- 2000. évi C. Törvény a számvitelről (Szmt.)
- 234/2007. (IX. 4.) Korm. Rendelet a hitelintézetek nyilvánosságra hozatali követelményének teljesítéséről
- 196/2007. (VII. 30.) Korm. Rendelet a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről
- 200/2007. (VII. 30.) Korm. Rendelet a működési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről
- 381/2007. (XII. 23.) Korm. Rendelet a hitelintézet partnerkockázatának kezeléséről
- 244/2000. (XII. 24.) Korm. Rendelet a kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciók, kockázatvállalások, a devizaárfolyam kockázat és nagykockázatok fedezetéhez szükséges tőkekövetelmény megállapításának szabályairól és a kereskedési könyv vezetésének részletes szabályairól
- 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól
- Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, Validációs Kézikönyv, A belső minősítésen alapuló módszerek és a működési kockázat fejlett mérési módszereinek (AMA) bevezetéséről, értékeléséről, jóváhagyásáról.

2 RÖVIDÍTÉSEK, FOGALMAK JEGYZÉKE

Bank – Raiffeisen Bank Zrt.

Raiffeisen Bankcsoport – A Raiffeisen Bank Zrt. és az érdekeltségi körébe tartozó magyarországi (leány, közös vezetésű, társult) vállalkozások

Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport – az RI tulajdonában lévő leánybankok összessége

RZB – Raiffeisen Zentralbank Österreich AG

RI – Raiffeisen International Bank-Holding AG

IRB – belső minősítésen alapuló módszertan

Retail – lakossági

Non-retail – nem-lakossági

PSZÁF/Felügyelet – Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

Going concern/Likvidációs szemlélet – A kockázatok fedezésére tartott tőkemennyiség meghatározásának alapvetően két különböző megközelítési módja lehetséges. A „**going concern**” szemlélet szerint, a Bank szavatoló tőkéjének adott megbízhatósági szinten (ez csoport szinten 99%-ban lett meghatározva) fedeznie kell a mindennapi üzletmenet során fellépő nem várt veszteségeket úgy, hogy az ne okozzon fennakadást a Bank működésében, a Bank tőkemegfelelési mutatója pedig ne menjen 8% alá. A „**likvidációs szemlélet**” megközelítés célja a betétesek és a hitelezők védelme olyan kis valószínűségű, extrém mértékű veszteségekkel szemben is, amire a Bank teljes tőkéje fedezetet nyújthat.

GRC – Group Risk Committee, Csoportszintű Kockázatkezelési Bizottság

MRSC – Market Risk Sub Committee, Piaci Kockázati Albizottság

ORC – Operational Risk Controlling, működési kockázat kontrolling

VaR – Value-at-Risk, kockázatosított érték: azt mutatja meg, hogy adott biztonsági szint mellett, változatlan üzletmenetet feltételezve adott tartási periódus alatt maximum mennyit veszíthet a portfólió a piaci értékéből.

KKV – kis- és középvállalatok

SMB – Small and Medium Businesses, kis- és középvállalatok

CRM – Credit Risk Management, Hitelkockázati Főosztály

RRM – Retail Risk Management, Lakossági és KKV Kockázatkezelési Főosztály

IRD – Integrated Risk Analysis Department, Integrált Kockázatelemzési Főosztály

TRE – Treasury Főosztály

CRO – Chief Risk Officer

CFO – Chief Financial Officer

COL – Collateral Office, Biztosítékkezelési Főosztály

WOD – Workout Department, Követeléskezelési Főosztály

CLD – Collection Department, Behajtási Főosztály

ACD – Accounting Department, Számviteli Főosztály

CNT – Controlling Department, Stratégia és Controlling Főosztály

MM – Management Meeting, Vezetőségi Ülés

EC – Executive Credit Committee, Végrehajtó Hitelezési Bizottság

CC – Credit Committee, Hitelbizottság

MC – Marketing Committee, Marketing Bizottság
PLC – Problem Loan Committee, Problémás Hitelek Bizottsága
PC – Project Committee, Projekt Bizottság
PC – Portfolio Committee, Portfólió Bizottság
OPD – Operations Department, Bankműveleti Főosztály
ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process, Tőke megfelelés belső értékelési folyamata
IFRS – International Financial Reporting Standards, Nemzetközi Pénzügyi Jelentési Szabványok
IAS – International Accounting Standards, Nemzetközi Számviteli Szabványok
Ügyfélkategória – lásd Hkr. (196/2007. Kormányrendelet) 56.§ (1) d) pontja
Kitettségi osztály – lásd Hpt. (1996. évi CXII. Törvény) 76/C § (1) bekezdése
S&P – Standard and Poor's
Fermat – a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tőkekövetelmény számítására használt szoftvere
Overdraft – folyószámlahitel
RORAC – Return On Risk Adjusted Capital, kockázattal korrigált tőkearányos hozam
RDB – Rating Database, rating adatbázis
IMF – International Monetary Fund, Nemzetközi Valutaalap
IIF – Institute of International Finance, Nemzetközi Pénzügyi Intézet
EIU – Economist Intelligence Unit
EU – European Union, Európai Unió
Default – nemteljesítés
PD – Probability of Default, nemteljesítési valószínűség
Hpt – 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról

3 KOCKÁZATKEZELÉSI ELVEK, MÓDSZEREK (3§)

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport központilag határozta meg kockázatkezelési elveit és stratégiáit, melyeket az egyes leányvállalatok, így a Bank is implementáltak.

3.1 KOCKÁZATKEZELÉSI CÉLOK

1. A kockázatkezelésnek biztosítani kell, hogy a Bankcsoport ne lépje túl a kockázatvállalási képességét, illetve gondoskodnia kell arról, hogy elegendő mennyiségű tőke álljon rendelkezésre a kockázatvállaláshoz. (Mind „going concern”, mind likvidációs megközelítés szempontjából.)
2. A kockázatkezelésnek hozzá kell járulnia a források hatékony elosztásához, illetve ahhoz, hogy a Bank növelni tudja a kockázat arányos eredményét.
3. A kockázatkezelés fontos eszköze a megcélzott kockázati profil fenntartásának.

3.2 KOCKÁZATKEZELÉSI ALAPELVEK

Az egységes és prudens kockázatkezelés fontos feltétele a közös kockázatkezelési alapelvek rögzítése, amelyek elősegítik a kockázatkezelési célok elérését. A Bank vezetése ennek érdekében 10 kockázatkezelési alapelvet határozott meg, melyek a következők:

1. *Kockázattudatosság*

A Bank célja a banki működés során felmerülő kockázatokat szem előtt tartó vállalati kultúra kialakítása, különös tekintettel a transzparens információközlésre és a szofisztikált kockázatkezelési eszközök használatára vonatkozóan.

2. *Prudens kockázatvállalás*

A Bank prudens módon vállal kockázatokat, illetve előre meghatározza a kockázatarányos hozamelvárásait.

3. *Fejlett kockázatkezelési módszerek alkalmazása*

A Bank korszerű kockázatkezelési és ellenőrzési módszereket alkalmaz, tekintettel az egyes kockázattípusok materialitására és a felügyeleti elvárásokra.

4. *Szabályozói követelményeknek való megfelelés*

A Bank megfelel minden, a kockázatkezeléssel kapcsolatos szabályozói előírásnak.

5. *Kockázatok integrált kezelése*

A Raiffeisen Bankcsoport a kockázatokat integrált módon kezeli, következetesen összegezve a legfontosabb kockázattípusokat (hitel-, piaci, likviditási és működési kockázatot) csoport szinten. Az integrált megközelítés során kiemelt figyelmet kell fordítani a kockázatok koncentrációjára.

6. Egységes módszerek alkalmazása

A Bank homogén kockázatmérési és limit-meghatározási módszereket alkalmaz annak érdekében, hogy maga a kockázatkezelés is konzisztens és koherens legyen.

7. Konzisztens kockázatkezelés

A különféle kockázatok konzisztens módon beépülnek a kockázati riportokba, illetve a különféle banki belső szakmai bizottságok döntéseibe.

8. Független kontroll

A Bankban a kockázatkezelési funkciók teljes mértékben elkülönülnek, függetlenek az üzleti területektől.

9. Rendszeres felülvizsgálat

A Bank rendszeresen felülvizsgálja kockázatkezeléssel kapcsolatos szabályzatait, stratégiáját. A felülvizsgálat jellemzően egybeesik az éves költségvetés tervezésével, és a tervezés eredményein alapul.

10. Termékfejlesztés során a kockázatok teljeskörű felmérése

Új termék bevezetése, illetve új piacokra való belépés előtt a vonatkozó kockázatok részletes elemzése szükséges.

A Bank a fent részletezett kockázati alapelveket csoportszinten is követi.

3.3 A KOCKÁZATKEZELÉS STRATÉGIAI CÉLJAI

Az integrált kockázatkezelés célja az, hogy a Bank egészének kockázati kitétsége valamennyi fontos kockázati típus vonatkozásában (piaci-, hitel-, működési kockázatok) mindenkor megállapítható legyen. Álljanak rendelkezésre azok a szükséges információk, amelyek a Bank egészére vonatkozó lehetséges hatást megmutatják, valamint az, hogy a Bank egészének integrált kockázati kitétsége aktívan meghatározható, korszerű módszerekkel portfólió-szemléletben is mérhető és kezelhető legyen. A csoportszintű integrált kockázatazonosítás, mérés és kezelés megvalósításának szervezeti leképeződése a Csoportszintű Kockázatkezelési Bizottság, a Group Risk Committee (GRC).

A jogszabályi limitfigyelés mellett a Bank VaR¹ (kockázatotott érték) alapú limitrendszer is működött, amely hatékony kockázatkezelést és tőkeallokációt biztosít. A tőkeallokáció alapját a kockázattal korrigált teljesítmény-mutatók különböző alportfóliók (kockázati típusok, termékek, ügyfelek) szerinti kimutatása jelenti.

---

¹ VaR : azt mutatja meg, hogy adott biztonsági szint mellett változatlan üzletmenetet feltételezve adott tartási periódus alatt maximum mennyit veszíthet a portfólió a piaci értékéből.

3.4 A KOCKÁZATKEZELÉS SZERVEZETI EGYSÉGEI, FUNKCIÓI, JELENTÉSI RENDSZEREI

A Bankban az üzleti területektől teljesen elkülönített, független kockázatkezelés működik. Az egyedi hitelkockázat elemzés, minősítés, bírálat és monitoring a Hitelkockázati Főosztály (CRM), valamint a Lakossági és KKV Kockázatkezelési Főosztály (RRM) feladata.

A portfóliószintű hitelkockázat mérést, illetve a piaci (kamat, árfolyam, likviditási) és működési kockázatok elemzését az Integrált Kockázatelemzési Főosztály (IRD) végzi. A portfóliószintű hitelkockázat mérés az IRD mellett a non-retail portfólió tekintetében részben a CRM, a lakossági és mikrovállalkozási (retail) hitelkockázatok tekintetében részben az RRM feladata.

A portfólió-szemléletű hitelkockázati megközelítés természetesen az egyedi minősítések eredményeire épít, illetve vissza is hat az egyedi kockázatkezelésre, ezért a három kockázatkezelési terület szoros szakmai együttműködésben dolgozik.

A Bank Likviditáskezelési (Treasury) Főosztályának kockázat kontrolling tevékenységét és a Bankban megfigyelhető piaci kockázatok elemzését az Integrált Kockázatelemzési Főosztály piaci kockázat kontroller munkatársai látják el.

A működési kockázatok azonosításában és kezelésében van fontos szerepük a szakterületi működési kockázatkezelőknek; a módszertani, koordinációs, riportkészítési és kockázat-priorizálási feladatok ellátása az IRD Főosztály részét képező működési kockázat kontrolling csoport feladata.

A kockázatkezelést Management szinten az üzleti területektől független, kockázatkezelésért felelős vezérigazgató-helyettes, a CRO (Chief Risk Officer)/CFO felügyeli. A CRO alá tartozik még a kockázatkezeléshez szorosan kapcsolódó Biztosítékkezelési Főosztály (COL), valamint a Követeléskezelési Főosztály (WOD), Behajtási Főosztály (CLD), továbbá a Stratégia és Controlling (CNT) valamint Számviteli (ACD) Főosztályok.

A kockázatkezelés döntéshozói és beszámolóí fóruma a Csoportszintű Kockázatkezelési Bizottság (GRC) és annak albizottságai. A GRC-n kívül az alábbi másodlagos döntéshozó szervek vesznek részt a kockázatok kezelésében:

- Vezetőségi ülés (Management Meeting)
- Végrehajtó Hitelezési Bizottság (Executive Credit Committee)
- Hitelbizottság (Credit Committee)
- Marketing Bizottság (Marketing Committee)
- Problémás Hitelek Bizottsága (Problem Loan Committee)
- Portfólió Bizottság (Portfolio Committee)
- Projekt Bizottság (Project Committee)
- Működési Kockázat Albizottság (Operational Risk Sub-Committee)
- Hitelkockázati Albizottság (Credit Risk Sub-Committee)
- Piaci Kockázati Albizottság (Market Risk Sub-Committee)

3.5 HITELKOCKÁZATI FEDEZETEK ALKALMAZÁSÁRÓL

A hitelkockázati fedezetek bevonásának fő célja a hitelkockázatok mérséklése. A Bank kockázatkezelési célból bármilyen biztosítékot befogad, ám ezek hitelbiztosítéki értékelése során fedezettípustól és egyéb paramétereiktől függő súlyozásokat alkalmaz, melyek kifejezik az adott biztosítéknak egy esetleges kényszerértékesítés során elérhető értékét – óvatosság elvén történő becslések alapján. A súlyozott érték bizonyos esetekben akár nulla is lehet, ilyenkor tőkekövetelmény csökkentő hatása nem számszerűsíthető, kockázatmérséklő hatása azonban lehet.

A hitelezéshez szükséges biztosítékokat a termékutasítások, illetve egyedi esetekben az üzleti területektől független kockázatkezelési főosztályok írják elő.

Az előírt biztosítékok meglétét folyósítás előtt lakossági hiteleknél a Hitelcentrum, nem-lakossági hiteleknél a Bankműveleti Főosztály ellenőrzi. A hitelnyújtás előtt a biztosítékok értékelése és a folyósítás utáni monitoring a Biztosítékkezelési Főosztály feladata.

A második pillér alatti tőkekövetelmény-számítás céljára a Bank eltérő súlyokat alkalmaz.

4 A SZAVATOLÓ TŐKE ÖSSZETÉTELE (5§)

A táblázat a Bank szavatoló tőkéjére vonatkozó adatokat tartalmazza.

Megnevezés	Összeg (Millió Forint)
SZAVATOLÓ TŐKE	173 282
ALAPVETŐ TŐKE	133 752
ALAPVETŐ TŐKE Pozitív összetevői	147 078
Jegyzett tőke	45 129
Lekötött tartalék alapvető tőkeként figyelembe vehető része	500
Általános tartalék	16 492
Eredménytartalék	71 059
Könyvvizsgáló által hitelesített mérleg szerinti eredmény	3 878
ÁLTALÁNOS KOCKÁZATI CÉLTARTALÉK adótartalommal csökkentett értéke	10 020
ALAPVETŐ TŐKE Negatív összetevői	-13 326
(-) Immateriális javak	-13 326
(-) Alapvető kölcsöntőke limit feletti része	0
(-) Egyéb levonások	0
(-) Kockázati céltartalék és az értékvesztés hiánya (általános kockázati céltartalék nélkül)	0
(-) Kereskedési könyvi, kevésbé likvid tételek értékelési korrekciója miatti veszteségek	0
JÁRULÉKOS TŐKE	52 187
JÁRULÉKOS TŐKE Pozitív összetevői	52 187
Értékelési tartalékok	570
Lejáráttal rendelkező alárendelt kölcsöntőke számviteli értéke	51 617
JÁRULÉKOS TŐKE Negatív összetevői	0
(-) Lejáráttal rendelkező alárendelt kölcsöntőke és osztalék-elsőbbségi, a nyereséges évben az elmúlt év(ek) elmaradt hozamkifizetésére feljogosító, jegyzett és befizetett részvények összegének limit feletti része	0
(-) JÁRULÉKOS TŐKE LIMIT FELETTI RÉSZE	0
(-) LEVONÁSOK AZ ALAPVETŐ TŐKÉBŐL ÉS A JÁRULÉKOS TŐKÉBŐL	-12 657
Ebből: (-) Levonások az alapvető tőkéből	-6 621
(-) Levonás az alapvető tőkéből az 50-50 %-os arányú levonás miatt	-6 036
(-) Levonás alapvető tőkéből járulékos tőke hiánya miatt	
(-) Levonás limittúllépés miatt	-585
Ebből: (-) Levonások a járulékos tőkéből	-6 036
(-) Levonás járulékos tőkéből az 50-50 % arányú tételek miatt	-6 036
(-) Levonás limittúllépés miatt	
(-) PIBv-ben lévő többbefektetések korlátozása miatt (Hpt. 5 melléklet 14 a))	0
(-) IRB szerinti értékvesztés és céltartalék hiány, valamint IRB részesedések várható vesztesége (Hpt. 5. melléklet 14 c))	-12 072
(-) Befektetési korlátozások miatti limittúllépések összege (Hpt. 5 melléklet 16 a))	-585
(-) Hitelintézet egy vállalkozásban lévő befektetésének a vállalkozás jegyzett tőkéjének 51%-át meghaladó része	-585
PIACI KOCKÁZATOK FEDEZÉSÉRE FELHASZNÁLHATÓ ÖSSZES KIEGÉSZÍTŐ TŐKE	0

5 HITELINTÉZETI TŐKEMEGFELELÉS (6-7§)

5.1 A BELSŐ TŐKEMEGFELELÉS ÉRTÉKELÉSI FOLYAMATAIRA VONATKOZÓ ELVEK ÉS STRATÉGIÁK

A Bank üzleti tevékenységének, a főbb fejlesztési, bővülési irányok, fókuszpontok kialakítása szempontjából alapvető fontosságú az éves gyakoriságú üzleti tervezés. Ez a jövőbe mutató, stratégiai szemléletű tevékenység kiindulópontot jelent az üzletágak működése számára, melynek legfontosabb megnyilvánulása az üzletági volumenek, illetve profitok, valamint üzletági teljesítmény meghatározása. Végző soron a tulajdonosi, valamint Management elvárások ezekben az objektív mérőszámokban kerülnek leképzésre.

A pénzügyi kockázatok a banki működés szerves részét képezik, melyek a jövőben valószínűsíthetően (de nem biztosan) bekövetkező veszteségekkel vannak összefüggésben. Ezek az események komoly kihatással rendelkeznek, valamint bizonytalanságot jelentenek a jövőbeli banki profit, valamint tőkehelyzet tekintetében. Ebből kifolyólag a kockázatokkal kapcsolatos vizsgálatok az üzleti tervezés elválaszthatatlan részét képezik. Ezt a célt szolgálja a tőke és portfólió kockázati stratégia kidolgozása, ami alapvetően az alábbi kérdéskörökre tartalmaz iránymutatást:

- a bank szempontjából lényeges kockázattípusok azonosítása
- alkalmazott kockázatomérési, értékelési módszerek
- a Bank által vállalt kockázati szint (kockázati étvágy) meghatározása
- a kockázatok fedezésére szükséges tőke biztosítása

A tőke és portfólió kockázati stratégia alapvető célja tehát, hogy kockázatkezelési szempontból támogassa a Bank és a Raiffeisen Bankcsoport mindenkori üzleti stratégiáját. Ennek egyik eszköze az üzleti terveknek megfelelő kockázatok fedezéséhez szükséges tőke tervezése, biztosítása, valamint a jövőben alacsony valószínűséggel várt események bekövetkezésekor követendő akciótervek meghatározása. Az üzleti tervek alapján megadható a várható üzleti aktivitás növekedés mértéke, fontos azonban az üzleti tevékenységhez kapcsolódó kockázatok meghatározása is. A magasabb kockázati szint ugyanis visszahat az üzleti tervekre is. Ez egyfelől a veszteségek növekedésén, másfelől a banki portfólió tőkeigényén keresztül befolyásolja a profit tervek, valamint teljesítmény elvárások megvalósulását. Ehhez kapcsolódóan egy másik nagyon fontos szempont, hogy az üzleti tervekhez kapcsolódó tőkeigényt a banknak folyamatosan biztosítania szükséges a prudens működés, valamint a felügyeleti elvárások teljesítése érdekében.

A fentiekben túlmenően a Bazel 2 szerinti szabályrendszer is elvárja, hogy a bankok a kockázati kilátásokat az üzleti tervekkel összhangban elemezzék, értékeljék és kezeljék (ICAAP). Előírás továbbá az is, hogy a bank megfelelő tőkeellátottsága is folyamatosan biztosítva legyen. Ennek biztosítása érdekében a Bank minden hónapban kiszámolja belső tőke megfelelését, és arról tájékoztatja a Felügyelet is.

5.2 A HITELKOCKÁZATI KATEGÓRIÁK TŐKEKÖVETELMÉNYE, KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNTI BONTÁSBAN

Kitettségi osztály		Tőkekövetelmény (Millió Forint)
Sztenderd	Központi kormány és központi bank	28
	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0
	Közszektorbeli intézmények	0
	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0
	Vállalkozások	1 495
	Lakosság	13 429
	Ingatlannal fedezett kitétségek	9 092
	Késedelmes tételek	3 989
	Kollektív befektetési értékpapírok	79
	Egyéb tételek	3 649
	Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0
Belső minősítésen alapuló	Központi kormánnyal és központi bank	0
	Hitelintézet és befektetési vállalkozás	17 485
	Vállalkozások	76 426
	Részesedések	1 555
Összesen		127 227

5.3 A KÉSEDELEM ÉS HITELMINŐSÉG-ROMLÁS BELSŐ SZABÁLYZATOKBAN VALÓ MEGKÖZELÍTÉSE

A banki szabályok alapján hitelminőség romlás következik be, ha az ügyfél valószínűsíthetően nem fogja hitelkötelezettségét teljesíteni a Bank vagy non-retail esetén bármely Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagja felé. Ennek indikátorai a „default indikátorok alkalmazása” című részben kerülnek bemutatásra.

A Bank non-retail ügyfélkörbe tartozó ügyfelek esetében a késedelem fogalmát az alábbiak mentén definiálja:

Nemteljesítőnek tekintendő az ügyfél, ha valamely, Bankkal szemben vállalt kötelezettségének teljesítésével kapcsolatban 90 napon túli, lényeges összegű hiteltörlesztési késedelembe esett.

90 napon túli késedelemnek minősül, ha az ügyfél lejárt és meg nem fizetett tartozása 90 egymás utáni naptári napon át megszakítás nélkül nagyobb a meghatározott materialitási küszöbnél. A materialitási küszöb az alábbi két érték közül a nagyobb:

- 250 EUR forint ellenértéke (jelenleg 70 ezer forint) és
- a kintlévőség 2,5%-a.

5.4 ÉRTÉKVESZTÉSEK ELSZÁMOLÁSA ÉS VISSZAÍRÁSA, A CÉLTARTALÉKOK KÉPZÉSE ÉS FELHASZNÁLÁSA SORÁN ALKALMAZOTT MÓDSZEREK ÉS ELVEK

Az értékvesztés, céltartalék elszámolásával a Bank a partnerkockázatokból származó lehetséges és várható hitelezési veszteségeit képezi le a veszteség felmerülésének időpontját megelőzően, a 250/2000. kormányrendelet, az IFRS (különösen az IAS 32, 36, 37 és 39-es pontok)

szabályai, az RZB Group Accounting Manual, valamint az Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport Értékvesztés- céltartalék képzés módszertani és folyamati direktívája alapján.

A Bank eltérő értékvesztés, céltartalék képzési módszertant alkalmaz a kitétségi osztályok bizonyos csoportjaira, és azon belül a veszteség azonosíthatóságának függvényében megkülönbözteti az egyedi, illetve a portfólió alapú értékvesztés-, céltartalék képzést.

Az értékvesztés, céltartalék mértékének meghatározására és számviteli elszámolására havi gyakorisággal kerül sor.

I. A non-retail kitétségi osztályok tartalékképzési módszerei

Egyedi tartalékolás

Egyedi értékvesztés, céltartalék képzés történik

- a hitelminőség romlást szenvedett kitétségek esetében (szegmenstől függetlenül),
- a központi kormány vagy központi bank,
- regionális kormány és helyi önkormányzat,
- közszektorbeli intézmény,
- multilaterális fejlesztési bank,
- a hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni és előbbieik érdekeltségi körébe tartozó kitétségek esetén.

Az egyedi tartalékolás során a Bank ügyfél szinten határozza meg a (mérlegen belüli és mérlegen kívüli) kitétségein keletkező várható veszteségeit a veszteség mértékét befolyásoló tényezők egyidejű, egyedi szakértői értékelésével. A várható veszteség – mint a tartalék szükségességének és alapjának – meghatározásakor kizárólag azokból az információkból indul ki, amelyek a tartalékképzés (mint értékelés) időpontjában már fennállnak. A szükséges tartalék meghatározásakor az ügyféllel szembeni teljes tőke kitétséget kell viszonyítani a kitétségből várhatóan még megtérülő összeghez. Amennyiben a várhatóan megtérülő összeg a kitétség értéke alatt marad, a különbözet összegében tartalék képzését teszi szükségessé.

Portfólió szintű tartalékképzés

Portfólió szintű értékvesztés, céltartalék képzés történik:

- Kis és Középvállalatok (KKV)
- Non-retail portfólióban kezelt magánszemély és mikro ügyfélkör.

A Bank a fent nem említett non-retail kitétségi osztályok, illetve a hitelminőség romlással nem érintett kitétségek tekintetében az állományi szintű – portfólió alapú – értékvesztés és céltartalék képzési módszertant alkalmazza.

A szükséges értékvesztés, céltartalék mértékének meghatározásakor a Bank a következő tényezőket veszi figyelembe:

- nemteljesítési valószínűség (ügyfélminősítés),
- rendelkezésre álló fedezetek,
- fedezetlen kitétségből való megtérülés várható aránya,

- késedelmek.

II. A retail ügyfélkörben működtetett tartalékolási módszerekről

Egyedi tartalékolás

A veszteségre utaló múltbeli objektív bizonyíték megléte (pl. 180 napon túli késedelemmel rendelkező ügyletek, korai veszteség – pl. csalás, csőd, felszámolás –, kényszerű átstrukturálás) esetén a Bank egyedileg határozza meg a szükséges értékvesztés, céltartalék mértékét. A retail kitétségek esetében az egyedi tartalékképzés során a kitétség fedezettel csökkentett értékének megfelelő értékvesztést, céltartalékot kell képezni az ügyletekre.

Portfólió szintű tartalékképzés

Az egyedi tartalékképzés alá nem tartozó retail kitétségek esetén a Bank portfólióalapon határozza meg az értékvesztést, céltartalékot. Ezek tipikusan nagy ügyletszámú, homogén hitelezési kockázatú portfóliók, melyekre előrejelzési modellek segítségével állapítjuk meg az értékvesztés, céltartalék értékét. A modell a szükséges értékvesztés, céltartalék mértékének meghatározásakor a következő tényezőket veszi figyelembe:

- terméktípus,
- késedelmes napok száma
- fedezettség.

5.5 SZÁMVITELI BESZÁMÍTÁSOK UTÁNI KITÉTSÉG ÉRTÉKEK HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS FIGYELEMBE VÉTELE ELŐTTI ÖSSZEGE

Kitétségi osztály		Kitétség (Millió Forint)
Sztenderd	Központi kormány és központi bank	276 847
	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0
	Közszektorbeli intézmények	512
	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0
	Vállalkozások	162 989
	Lakosság	246 380
	Ingatlannal fedezett kitétségek	323 769
	Késedelmes tételek	49 738
	Kollektív befektetési értékpapírok	496
	Egyéb tételek	58 508
	Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0
	Belső minősítésen alapuló	Központi kormánnyal és központi bankkal szembeni kitétségek
Hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitétségek		436 315
Vállalkozásokkal szembeni kitétségek		1 387 924
Részesedések		5 252
Összesen		2 948 730

5.6 KITETTSÉGEK ÁTLAGOS ÉRTÉKE KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNTI BONTÁSBAN

Kitettségi osztály		Átlagos kitettség (Millió Forint)
Sztenderd	Központi kormány és központi bank	92 282
	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0
	Közszektorbeli intézmények	512
	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0
	Vállalkozások	123
	Lakosság	1
	Ingatlannal fedezett kitettségek	7
	Késedelmes tételek	1
	Kollektív befektetési értékpapírok	496
	Egyéb tételek	2 250
	Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0
Belső minősítésen alapuló	Központi kormánnyal és központi bankkal szembeni kitettségek	0
	Hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitettségek	953
	Vállalkozásokkal szembeni kitettségek	318
	Részesedések	404
Összesen		8

5.7 KITETTSÉGEK FÖLDRAJZI MEGOSZLÁSA KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNT

Sztenderd módszer szerint:

Kitettség (Millió Forint)	Sztenderd kitettségi osztály											
	Ország	Központi kormány és központi bank	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	Közszektorbeli intézmények	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Vállalkozások	Lakosság	In gatinnal fedezett kitettségek	Késede lmes tételek	Kollektív befektetési értékpapírok	Egyéb tételek	Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos
Afganisztán	0	0	0	0	0	0	1	43	3	0	0	0
Algéria	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Amerikai Egyesült Államok	0	0	0	0	0	0	74	149	0	0	0	0
Argentína	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Ausztrália	0	0	0	0	0	0	1	18	0	0	0	0
Ausztria	0	0	0	0	0	0	1 901	16	60	0	0	0
Bahama-szigetek	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Bahrein	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0
Belorusszia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bosznia-Hercegovina	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Brazília	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Bulgária	0	0	0	0	0	0	6	71	0	0	0	0
Ciprus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Csehország	0	0	0	0	0	0	1	14	0	0	0	0
Dánia	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0
Dél-Korea	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Egyéb	0	0	0	0	0	2 658	0	12	0	0	0	0
Egyesült Arab Emírátsok	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Egyiptom	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Finnország	0	0	0	0	0	0	1	24	0	0	0	0
Franciaország	0	0	0	0	0	0	112	36	1	0	0	0
Görögország	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0
Grúzia	0	0	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0
Hollandia	0	0	0	0	0	0	8	74	1	0	0	0
Horvátország	0	0	0	0	0	0	98	59	4	0	0	0
Irak	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0
Irán	0	0	0	0	0	0	9	38	26	0	0	0
Írország	0	0	0	0	0	0	84	42	0	0	0	0
Izrael	0	0	0	0	0	0	2	54	0	0	0	0
Japán	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Jordánia	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0
Kamerun	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Kanada	0	0	0	0	0	0	48	0	1	0	0	0
Kazahsztán	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0
Kína	0	0	0	0	0	0	18	421	0	0	0	0
Kuba	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Lengyelország	0	0	0	0	0	0	24	20	8	0	0	0
Líbia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Luxemburg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Magyarország	277 150	0	512	0	160 405	256 033	321 294	81 275	496	58 496	0	0
Marokkó	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mongólia	0	0	0	0	0	0	21	17	0	0	0	0
Montenegro	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0
Nagy-Britannia	0	0	0	0	0	0	85	70	2	0	0	0
Németország	0	0	0	0	0	0	110	139	88	0	0	0
Nigéria	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0
Norvégia	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0
Olaszország	0	0	0	0	0	0	4	17	7	0	0	0
Oroszország	0	0	0	0	0	0	27	46	1	0	0	0
Örményország	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0
Panama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Portugália	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0
Románia	0	0	0	0	0	0	606	1 641	154	0	0	0

Kitettség (Millió Forint)	Sztenderd kitettségi osztály										
	Központi kormány és központi bank	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	Közszektorbeli intézmények	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Vállalkozások	Lakosság	Ingatlanl fedezett kitettségek	Késedelmes tételek	Kollektív befektetési értékpapírok	Egyéb tételek	Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos
Saint Kitts és Nevis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Seychelles-szigetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sierra Leone	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Spanyolország	0	0	0	0	0	2	38	0	0	0	0
Svájc	0	0	0	0	13	83	24	0	0	0	0
Svédország	0	0	0	0	4	2	42	0	0	0	0
Szaúd-Arábia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szerbia	0	0	0	0	0	234	131	9	0	0	0
Szíria	0	0	0	0	0	8	51	29	0	0	0
Szlovákia	0	0	0	0	0	92	149	21	0	0	0
Szlovénia	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0
Szudán	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Togo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Törökország	0	0	0	0	0	5	65	0	0	0	0
Tunézia	0	0	0	0	0	1	8	0	0	0	0
Ukrajna	0	0	0	0	0	119	177	13	0	0	0
Vietnam	0	0	0	0	0	9	43	0	0	0	0
Összesen	277 150	0	512	0	163 080	259 861	325 121	81 708	496	58 508	0

IRB módszer szerint:

Kitettség (Millió Forint)	IRB kitettségi osztály				Kitettség (Millió Forint)	IRB kitettségi osztály			
	Központi kormány és központi bank	Hitelintézet és befektetési vállalkozás	Vállalkozások	Részesedések		Ország	Központi kormány és központi bank	Hitelintézet és befektetési vállalkozás	Vállalkozások
Afganisztán	0	0	0	0	Kuba	0	0	0	0
Algéria	0	0	0	0	Lengyelország	0	810	4 315	0
Amerikai Egyesült Államok	0	17 904	1	0	Libia	0	0	0	0
Argentína	0	0	0	0	Luxemburg	0	971	4 334	0
Ausztrália	0	120	0	0	Magyarország	0	288 027	1 297 975	5 221
Ausztria	0	79 742	5 270	0	Marokkó	0	0	0	0
Bahama-szigetek	0	0	0	0	Mongólia	0	0	0	0
Bahrein	0	27	0	0	Montenegro	0	0	0	0
Belgium	0	983	0	0	Nagy-Britannia	0	23 869	19 368	0
Belorusszia	0	0	0	0	Németország	0	10 058	2 690	0
Bosznia-Hercegovina	0	0	0	0	Nigéria	0	0	0	0
Brazília	0	0	0	0	Norvégia	0	1 082	0	0
Bulgária	0	23	288	0	Olaszország	0	0	81	0
Ciprus	0	0	12 506	0	Oroszország	0	83	0	0
Csehország	0	2 268	659	0	Örményország	0	0	0	0
Dánia	0	103	0	0	Panama	0	0	2 008	0
Dél-Korea	0	0	0	0	Portugália	0	0	0	0
Egyéb	0	0	5 264	31	Románia	0	577	2 075	0
Egyesült Arab Emírátsok	0	0	0	0	Saint Kitts és Nevis	0	0	0	0
Egyiptom	0	0	0	0	Seychelles-szigetek	0	0	432	0
Finnország	0	0	0	0	Sierra Leone	0	0	0	0
Franciaország	0	5 931	9 750	0	Spanyolország	0	39	0	0
Görögország	0	0	0	0	Svájc	0	569	2 651	0
Grúzia	0	0	0	0	Svédország	0	139	11 030	0
Hollandia	0	5	6 059	0	Szaúd-Arábia	0	0	0	0
Horvátország	0	416	45	0	Szerbia	0	0	0	0
Irak	0	0	0	0	Szíria	0	0	0	0
Irán	0	0	0	0	Szlovákia	0	682	871	0
Írország	0	0	0	0	Szlovénia	0	1 198	0	0
Izrael	0	0	0	0	Szudán	0	0	0	0
Japán	0	570	0	0	Togo	0	0	0	0
Jordánia	0	0	0	0	Törökország	0	47	0	0
Kamerun	0	0	0	0	Tunézia	0	0	0	0
Kanada	0	72	0	0	Ukrajna	0	0	0	0
Kazahsztán	0	0	0	0	Vietnam	0	0	0	0
Kína	0	0	252	0	Összesen	0	436 315	1 387 924	5 252

5.8 KITETTSÉGEK ÜGYFÉLKATEGÓRIÁNKÉNTI MEGOSZLÁSA KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNT

A Bank belső, vezetői tájékoztatásra és tervezésre Bázis 2 Sztenderd módszertanában meghatározott kitétségi osztályoktól eltérő, saját ügyfélkategória meghatározásokat használ. Ugyanakkor ezek az ügyfélkategóriák megfeleltethetők egy vagy több kitétségi osztálynak. Az alábbi táblázat bemutatja, a hitelkockázati kitétségek értékét kitétségi osztályonkénti és ügyfélkategóriánkénti bontásban.

Kitétség (Millió Forint)	Kitétségi osztály	Ügyfélkategória										
		Egyéb eszközök	Egyéb tartós mentesség alá eső tételek	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Kis- és középvállalkozások	Kollektív befektetési értékpapírok	Központi kormány és központi bank	Lakosság	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	Vállalkozások	Vállalkozásokból specifikus hitelezési kitétségek	Összesen
Sztenderd	Központi kormány és központi bank	0	0	0	0	0	277 150	0	0	0	0	277 150
	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Közszektorbeli intézmények	0	0	0	0	0	512	0	0	0	0	512
	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vállalkozások	0	21 041	139 524	0	0	0	0	0	2 515	0	163 080
	Lakosság	0	0	0	0	0	0	259 861	0	0	0	259 861
	Ingatlannal fedezett kitétségek	12	147	0	0	0	0	324 962	0	0	0	325 121
	Késedelmes tételek	0	253	0	0	0	0	81 455	0	0	0	81 708
	Kollektív befektetési értékpapírok	0	0	0	0	496	0	0	0	0	0	496
	Egyéb tételek	57 254	0	1 143	4	0	0	0	0	107	0	58 508
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Belső minősítésen alapuló	Központi kormánnyal és központi bankkal szembeni kitétségek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Hitelintézetekkel és befektetési vállalkozással szembeni kitétségek	0	0	213 459	0	0	0	222 856	0	0	436 315	
	Vállalkozásokkal szembeni kitétségek	2 994	0	76 963	72 783	30 642	0	562	1 104 676	99 304	1 387 924	
	Részesedések	0	0	0	0	4 568	0	0	0	684	0	5 252
Összesen		60 260	21 441	431 089	72 787	35 706	277 662	666 840	222 856	1 107 982	99 304	2 995 927

5.9 KITÉTSÉGEK HÁTRALEVŐ FUTAMIDŐ SZERINTI MEGOSZLÁSA

Kitétség (Millió forint)	Hátralevő futamidő (év)					
	0-1	1-5	5-	Lejárat nélküli	Összesen	
Sztenderd	Központi kormány és központi bank	165 044	72 373	24 617	15 116	277 150
	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0	0	0	0	0
	Közszektorbeli intézmények	512	0	0	0	512
	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	0	0	0	0
	Vállalkozások	8 203	140 809	10 566	3 502	163 080
	Lakosság	52 542	50 283	156 934	102	259 861
	Ingatlannal fedezett kitétségek	1 723	8 281	315 103	14	325 121
	Késedelmes tételek	57 613	3 299	20 756	40	81 708
	Kollektív befektetési értékpapírok	0	0	0	496	496
	Egyéb tételek	167	290	6	58 045	58 508
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0	0	0	0	0	
Belső minősítésen alapuló	Központi kormánnyal és központi bankkal szembeni kitétségek	0	0	0	0	0
	Hitelintézetekkel és befektetési vállalkozással szembeni kitétségek	144 356	67 646	175 266	49 047	436 315
	Vállalkozásokkal szembeni kitétségek	571 075	394 766	214 634	207 449	1 387 924
	Részesedések	0	31	4 568	653	5 252
Összesen	1 001 235	737 778	922 450	334 464	2 995 927	

A lejárat nélküli kitettségek oszlopban számlák, részesedések és egyéb eszközök szerepelnek.

5.10 ÜGYFÉLKATEGÓRIÁNKÉNTI MEGOSZLÁSBAN A KÉSEDELMES TÉTELEK ÉS A HITELMINŐSÉG-ROMLÁST SZENVEDETT KITETTSÉGEK

Ügyfélkategória	Kitettség (Millió Forint)
Vállalkozások	99 418
Vállalkozásokból speciális hitelezési kitettségek	584
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	5 338
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	3 377
Lakosság	81 455
Kis- és középvállalkozások	14 840
Egyéb eszközök	427
Egyéb tartós mentesség alá eső tételek	253
Összesen	205 692

5.11 CÉLTARTALÉK VÁLTOZÁSA ÜGYFÉLKATEGÓRIÁNKÉNT

Ügyfélkategória (Millió Forint)	Eredményhatás		Záró tartalék	
	Céltartalék	Értékvesztés	Céltartalék	Értékvesztés
Vállalkozások	1 301	14 754	3 216	41 218
Vállalkozások speciális hitelezési kitettségek	22	-51	45	114
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	-6	1 429	8	2 460
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0	59	0	518
Lakosság	-95	26 330	50	36 665
Kis- és középvállalkozások	50	8 984	102	16 928
Egyéb eszközök	0	70	0	110
Részesedések	0	5 439	0	5 628
Összesen	1 272	57 014	3 421	103 641

5.12 A HITELMINŐSÉG-ROMLÁST SZENVEDETT ÉS KÉSEDELMES KITETTSÉGEK – FÖLDRAJZI MEGOSZLÁS SZERINTI BONTÁSBAN

A következő táblázat az elszámolt értékvesztésekkel, illetve képzett céltartalékokkal csökkentve tartalmazza a kitettségeket:

Ország	Kitettség (Millió Forint)
Afganisztán	1
Ausztria	46
Ciprus	6 415
Egyesült Királyság	1 099
Franciaország	1
Horvátország	2
Irán	22
Italy	3
Lengyelország	2
Magyarország	165 533
Németország	68
Nigéria	1
Románia	93
Svájc	388
Szerbia	6
Szíria	22
Szlovák Köztársaság	10
Ukrajna	5
Összesen	173 717

5.13 AZON KITETTSÉGEKKEL KAPCSOLATOSAN, AMELYEK ESETÉBEN HITELMINŐSÉG-ROMLÁS KÖVETKEZETT BE, AZ ELSZÁMOLT ÉRTÉKVESZTÉSRE ÉS A KÉPZETT CÉLTARTALÉKRA VONATKOZÓ ADATOK

Ügyfélkategória (Millió Forint)	Nyitó tartalék		Felhasználás-visszalás		Tartalékképzés		Eredményhatás		Árfolyamhatás		Záró tartalék	
	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV
Vállalkozások	487	22 944	-5 042	-56 619	6 165	67 774	1 123	11 155	1	577	1 611	34 676
Vállalkozások speciális hitelezési kitettségek	0	85	0	-181	0	205	0	24	0	0	0	109
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	0	0	-193	0	1 468	0	1 275	0	0	0	1 275
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0	458	0	-444	0	501	0	57	0	0	0	515
Lakosság	6	1 347	-49	-39 403	60	62 870	11	23 468	0	-322	17	24 493
Kis- és középvállalkozások	73	2 781	-1 414	-15 724	1 612	21 647	198	5 923	-91	-44	181	8 660
Egyéb eszközök	15	52	-112	-472	96	648	-15	177	1	-11	0	218
Összesen	582	27 667	-6 617	-113 036	7 933	155 114	1 317	42 078	-89	201	1 810	69 946

6 SZTENDERD MÓDSZER (8§)

6.1 A KOCKÁZATI SÚLYOK MEGHATÁROZÁSOKOR A BANK ÁLTAL ALKALMAZOTT ELISMERT KÜLSŐ HITELMINŐSÍTŐ SZERVEZET NEVE ÉS HITELMINŐSÍTÉSE

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport a Standard and Poor's (S&P) hitelminősítő intézet által kalkulált külső hitelminősítést alkalmazza a Sztenderd módszer során. Az értékpapírok esetében a kibocsátók külső hitelminősítése tőkekalkulációhoz kerül felhasználásra. Abban az esetben, ha az értékpapírokat a Bankcsoport kockázatcsökkentési céllal tartja, a külső hitelminősítések a súlyozás alapjául szolgálnak.

A Bank a Sztenderd hitelkockázat kiszámítása során, a felhasznált külső hitelminősítéseket megfelelteti jogszabályban meghatározott hitelminősítési besorolásának. A megfeleltetési táblázat a következő:

Hitelminősítő	Külső minősítés	Hitelminősítési besorolás
Standard & Poors	AAA	1
Standard & Poors	AA+	1
Standard & Poors	AA	1
Standard & Poors	AA-	1
Standard & Poors	A+	2
Standard & Poors	A	2
Standard & Poors	A-	2
Standard & Poors	BBB+	3
Standard & Poors	BBB	3
Standard & Poors	BBB-	3
Standard & Poors	BB+	4
Standard & Poors	BB	4
Standard & Poors	BB-	4
Standard & Poors	B+	5
Standard & Poors	B	5
Standard & Poors	B-	5
Standard & Poors	CCC+	6
Standard & Poors	CCC	6
Standard & Poors	CCC-	6
Standard & Poors	CC	6
Standard & Poors	C	6
Standard & Poors	D	6
Standard & Poors	NR	7

A hitelminősítési besorolás a 196/2007. kormányrendelet második részében szereplő hitelminősítési besorolásoknak felel meg.

A Raiffeisen Bankcsoport tőkekövetelmény számításra használt szoftvere (Fermat) egy hozzá csatolt S&P adatbázist használ a Sztenderd kockázati súlyok beállításához szükséges külső minősítések megállapítására.

6.2 A KIBOCSÁTÓRA VONATKOZÓ HITELMINŐSÍTÉS NEM KERESKEDÉSI KÖNYVI TÉTELEKRE VALÓ ALKALMAZÁSÁNAK BEMUTATÁSA

Értékpapírok esetében a kibocsátók külső értékelése tőkekalkulációra kerül felhasználásra. Ha a Bank az értékpapírokat kockázatcsökkentési céllal tartja, akkor a kibocsátó külső minősítésének a volatilitási korrekciós tényező meghatározásánál van szerepe.

6.3 A SZTENDERD MÓDSZER SZERINTI KITETTSÉGI OSZTÁLYOKRA VONATKOZÓ KITETTSÉG ÉRTÉKEK, VALAMINT AZ EGYES HITELMINŐSÍTÉSI BESOROLÁSOKHOZ TARTOZÓ HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉSI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA UTÁNI ÉRTÉKEK

Kitettségi osztály	Kitettség (Millió Forint)	Hitelkockázat-mérséklési módszerek alkalmazása utáni kitettség (Millió Forint)
Központi kormány és központi bank	277 150	288 107
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0	0
Közszektorbeli intézmények	512	512
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	2 658
Multiaterális fejlesztési bankok	0	0
Vállalkozások	163 080	158 628
Lakosság	259 861	235 386
Ingtatlanul fedezett kitettségek	325 121	323 769
Késedelmes tételek	81 708	49 732
Kollektív befektetési értékpapírok	496	496
Egyéb tételek	58 508	58 494
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0	0
Összesen	1 166 436	1 117 782

Hitelkockázat-mérséklési módszerek alkalmazása utáni kitettség (Millió Forint)	Hitelminősítési besorolás						
	A+ to A-	AAA to AA-	BB+ to BB-	BBB+ to BBB-	CCC+ és alatta	nem besorolt	Összesen
Központi kormány és központi bank	0	0	0	205 847	0	82 260	288 107
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0	0	0	0	0	0	0
Közszektorbeli intézmények	0	0	0	512	0	0	512
Multiaterális fejlesztési bankok	0	2 658	0	0	0	0	2 658
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	0	0	0	0	0	0
Vállalkozások	0	0	0	0	0	158 628	158 628
Lakosság	0	0	0	0	0	235 386	235 386
Ingtatlanul fedezett kitettségek	0	0	0	0	0	323 769	323 769
Késedelmes tételek	0	0	0	0	0	49 732	49 732
Kollektív befektetési értékpapírok	0	0	0	0	0	496	496
Egyéb tételek	0	0	0	0	0	58 494	58 494
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	0	2 658	0	206 359	0	908 765	1 117 782

6.4 AZ EGYES HITELMINŐSÍTÉSI BESOROLÁSOKHOZ TARTOZÓ HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉSI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA UTÁNI ÉS A SZAVATOLÓ TŐKÉBŐL LEVONT KITETTSÉG ÉRTÉKEK

Kitettségi osztály	Szavatoló tőkéből levont kitettség (Millió Forint)
Egyéb tételek	-13 326
Részesedések	-585

7 BELSŐ MINŐSÍTÉSEN ALAPULÓ MÓDSZER (IRB) (9-11§)

A Raiffeisen Bankcsoport 2008. december 1-jén tért át a Bázeli 2 szerinti Belső minősítésen alapuló módszer használatára. Bizonyos portfóliók esetében a Bank tartósan vagy átmenetileg továbbra is a Sztenderd módszert alkalmazza a hitelkockázati tőkekövetelmény meghatározásakor.

A Bank tartósan Sztenderd módszerben kívánja tartani az alábbi portfóliókat:

A Hpt. 76. D.§ (1) c) alapján (kitettségi osztályok nem jelentősek):

- Vállalatokkal szembeni kitettségek közül:
  - Közszektorbeli intézményekkel szembeni kitettségek, melyeket vállalatokkal szembeni kitettséggént kell kezelni
  - Egyházakkal és vallási közösségekkel szembeni kitettségek
- Lakossági (retail) kitettségek közül:
  - Dolgozói hitelek
  - Egyéb lakossági hitelek
    - „régiji” személyi kölcsön jellegű hitelek (új kibocsátás nincs, kifutó termék)
    - fedezett overdraft (negatív folyószámla-egyenleg)
    - kényszerhitel: engedélyezett limit nélküli folyószámlák negatív egyenlege
    - megvásárolt lakossági követelések
  - Mikro vállalkozások egyéb hitelek
    - készpénzfedezetes hitelek
    - egyedi elbírálás alapján nyújtott hitelek
    - kényszerhitelek

76. D.§ (1) d)-g), illetve k) pontja alapján:

- Az ezen kategóriákba tartozó kitettségekre.

A 76.D.§ (1) f) alá tartozó kitettségekre a Raiffeisen Bankcsoporton belül azonos kockázatkezelési elvek alapján (76.A.§. (7) c)) számít a Bank Sztenderd módszer szerinti nulla tőkekövetelményt.

A Bank retail portfóliójának a fenti pontokban foglaltakon kívüli részét a lakossági ügyfelek tekintetében 2010. június 30-ig, mikro ügyfelek tekintetében 2011. december 31-ig Sztenderd módszer alatt kívánja tartani, utána tér át velük fejlett IRB módszerre.

7.1 A BELSŐ MINŐSÍTÉSI RENDSZER STRUKTÚRÁJA

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport csak az értékpapírosított pozíciók esetében használ külső hitelminősítést.

Egyéb esetekben a már létező külső hitelminősítés nem helyettesíti a belső minősítést, tehát megléte nem teszi szükségtelemmé a belső minősítés elkészítését. A külső minősítések nem bemenő változói egyik belső minősítési modellnek sem, egyedül összehasonlítási célból, illetve addicionális információként vannak felhasználva. A külső és belső minősítések összehasonlítása az alacsony nemteljesítési valószínűségű portfóliók esetén kap fontos szerepet.

Az alábbi táblázat mutatja be, hogy az egyes IRB módszerben kezelt kitétségi osztályok és egyes alportfóliók esetén milyen minősítési rendszer kerül felhasználásra. (A továbbra is Sztenderd módszerben kezelt kitétségek esetén belső minősítési modell nem kerül felhasználásra.)

IRB módszerrel kezelt kitétségi osztályok, illetve azok egyes alportfóliói	Alkalmazott Minősítési (Rating) modell							
	Nagyvállalati rating modell	KKV rating modell	Projekt-finanszírozási rating modell	Biztosító-társasági rating modell	Központi Kormány rating modell	Önkormányzati rating modell	Hitelintézeti rating modell	Befektetési alap rating modell
Központi kormány és központi bank					x			
Regionális kormány és helyi önkormányzat						x		
Közszektorbeli intézmény					x	x		
Önkormányzatoknak felelős közszektorbeli intézmény						x		
Központi kormánynak felelős közszektorbeli intézmény					x			
Multilaterális fejlesztési bank							x	
Hitelintézet és befektetési vállalkozás							x	
Vállalkozás								
Nagyvállalatok	x							
Kis- és középvállalat (KKV/SMB)		x						
Projektfinanszírozás			x					
Befektetési alapok								x
Egyéb pénzügyi szolgáltatók							x	
Magánszemély (nem lakossági)	x							
Részesedések	x		x	x			x	

A belső minősítésen alapuló módszer (IRB) használatával kapcsolatban a szabályozás a korábban bemutatott sztenderd kitétségi osztályoktól eltérő kitétségi osztály besorolások használatát írja elő.

A korábbi táblázatban a Sztenderd módszer szerinti kitétségi osztályok szerint mutattuk be a rating modelleket, mivel az részletesebb, mint az IRB módszer szerinti kitétségi osztály megbontás. Az alábbi táblázat bemutatja, hogy az egyes Sztenderd módszer szerinti kitétségi osztályok a Bankban milyen IRB szerinti kitétségi osztályoknak felelnek meg.

Sztenderd módszer szerinti kitétségi osztály megnevezések	IRB módszer szerinti kitétségi osztály					
	Központi kormány, központi bank	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Vállalkozások	Lakosság	Részesedések	Egyéb, nem hitelkitélezettséget megtestesítő eszközök
Központi kormány és központi bank	x					
Regionális önkormányzat és helyi önkormányzat		x				
Közszektorbeli intézmények	x	x				
Multilaterális fejlesztési bankok		x				
Nemzetközi szervezetek	x					
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások		x				
Vállalkozások			x			
ebből rövid lejáratú követelések						
Lakosság és mikrovállalkozások						
Ingatlannal fedezett követelések		x	x	x		x
Késedelmes tételek		x	x	x	x	
Fedezett kötvények						
Kollektív befektetési értékpapírok					x	
Egyéb tételek					x	x
ebből Felügyelet által kiemelten kockázatosnak minősített kategóriába tartozó tételek		x	x		x	

7.2 A BELSŐ MINŐSÍTÉSEK HASZNÁLATA

A belső minősítések használata során a becsült kockázati paraméterek nem csak a tőkekövetelmény meghatározásához kerülnek felhasználásra, hanem egyéb belső folyamatokba is beépülnek az alábbiak szerint:

A vállalati hitelezési folyamatok során

- a fedezettségi elvárás és limit meghatározás esetében,
- az árazásnál, (az ügyfelek kockázati szintje, valamint az ügyletet jellemző fedezettségi szintek meghatározzák az ügylethez kapcsolódó kockázati költséget (várható veszteség, tőkeköltség). Közgazdasági értelemben a hitelek felárába ezeket a költségelemeket is be kell építeni a Bank hozamvárásainak teljesítése érdekében.)
- a felülbírálati szabályok meghatározásánál (A hitelezési döntésekhez kapcsolódó felülbírálatokról rendszeres elemzéseket szükséges készíteni, és a Management számára be kell mutatni a lényeges információkat, következtetéseket, valamint akció javaslatokat (pl. felülbírálati szabályok módosítása).),
- a céltartalékképzés esetében,
- a jóváhagyási szintek meghatározásánál.

Stratégiai folyamatok szintjén:

- A Group Risk Committee-n (GRC-n) bemutatásra kerülnek a banki portfólió kockázatával kapcsolatos elemzések és riportok, valamint a use teszthez kapcsolódó override elemzések. Ugyanitt kerül bemutatásra a belső módszer alapján számított gazdasági tőke különböző dimenziók mentén.
- A belső tőkeallokációs döntésekben, valamint a vezetők és a munkatársak javadalmazásában fontos szerepet játszik a gazdasági tőke arányos hozam, nyereség (RORAC), ami szintén a Bázel 2-es kockázati paramétereken alapul.
- A vonatkozó banki vezérigazgatói utasítás értelmében a use teszt követelmények teljesülését rendszeresen, legalább évente ellenőrizni szükséges, a megállapításokat, hiányosságokat pedig a Management számára be kell mutatni. Az ellenőrzéshez minősítő rendszerként egy erre vonatkozó kérdőívet szükséges évente kitölteni az előző felülvizsgálat óta eltelt időszakra vonatkozóan, a belső audit pedig validálja ezt.

7.3 HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS KEZELÉSÉNEK SZABÁLYAI

A Bank hitelezési-kockázat mérséklésre a tőkekövetelmény-számítás során a pénzügyi biztosítékok tekintetében a biztosítékok átfogó módszerét használja – a törvényben meghatározott volatilitási korrekciós tényezők alkalmazásával. Hitelderivatív biztosítékot a Bank nem alkalmaz, garanciák beszámítása során az egyszerű helyettesítéses módszert használja.

7.4 BELSŐ MINŐSÍTÉSEN ALAPULÓ MÓDSZER ALKALMAZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES VÁLLALATIRÁNYÍTÁSI ÉS ELLENŐRZÉSI KÖVETELMÉNYEKNEK VALÓ MEGFELELÉS

A Bank a belső minősítésen alapuló módszer alkalmazásához szükséges vállalatirányítási és ellenőrzési követelményeknek az IRB szerint kezelt portfólió tekintetében megfelel, a megfelelés igazolása a felügyeleti IRB-validáció része volt.

7.5 IRB MÓDSZERTANBAN ALKALMAZOTT SZEGMENSEK KITETTSÉGE

Jelen pont alatt az egyes kitettségi osztályok értékét a Bank teljes portfóliójára vonatkozóan adjuk meg. A belső minősítésen alapuló módszerrel számított portfólióra vonatkozó kitettségi adatok a 7.10. pont alatt szerepelnek.

IRB módszertan szerinti kitettségi osztályok	Kitettség (Millió Forint)
Központi kormány és központi bank	277 662
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	436 315
Vállalkozások	1 552 013
Lakosság	666 165
Részesedések	7 159
Egyéb, nem hitelkötelezettséget megtestesítő eszközök	56 613
Összesen	2 995 927

7.6 A KITETTSÉGI OSZTÁLYOKHOZ TARTOZÓ BELSŐ MINŐSÍTÉSI FOLYAMATOK

A Bank az ügyfelek minősítését nyolc különböző minősítő modell alkalmazásával végzi. Az egyes kitettségi osztályokhoz tartozó minősítő modellek „A belső minősítési rendszer struktúrája” című fejezetben (7.1) találhatóak.

I. Általános előírások

Az ügyfél kitettségi osztály szerinti hovatartozása meghatározza, hogy az ügyfél minősítése melyik minősítő modell alapján történik. A kitettségi osztály és a minősítő modell megfeleltetése része a minősítő rendszernek (informatikai alkalmazás), amely a minősítő folyamat valamennyi lépését és szereplőjét dokumentálja.

Valamennyi minősítő rendszer kettős kontrollt biztosít a minősítés felett a „négy szem elv” alkalmazásával.

A részesedések kitettségi osztályba tartozó kitettségek minősítése az ügyfél típusától függően a vállalkozások, illetve intézmények esetében használt minősítő modellel történik.

A Rating modelleket az RZB a Raiffeisen Internationallel (RI) együttműködve fejlesztette ki.

II. Nagyvállalatok belső minősítési folyamata

A vállalkozásokkal szembeni kitettségi osztályhoz tartozó ügyfelek minősítésére a Nagyvállalati Rating Modell, illetve a Kis- és Középvállalati (SMB) Rating Modell használt az ügyfél éves árbevételének, illetve Bankkal szembeni kitettségének függvényében.

Fejlesztés és cél

Az alkalmazás segítségével – a számszaki és minőségi paraméterek módszeres összekapcsolása révén – átfogó értékelést kapunk az egyes nagyvállalati ügyfelek hitelképességéről.

Szakértői modellről lévén szó, a minősítő teljes felelőséggel tartozik a ratingért, konzekvensen és pontosan kell értékelnie az ügyfél pénzügyi adatait, valamint a releváns minőségi tényezőket. A minősítő módosításokat eszközölhet a modellben, amennyiben csak így biztosítható az ügyfél hitelképességének pontos értékelése.

A minősítő modell

A nagyvállalati minősítő modellnek két fő alkotóeleme van:

- *Kvantitatív elemzés*

Az elemzés az ügyfél pénzügyi adatainak értékelésén alapul. A számszaki minősítést kiválasztott pénzügyi mutatókból származtatjuk, a minősítés eredménye függ az ügyfél iparági hovatartozásától, illetve az ügyfél éves beszámolójának elkészítéséhez alkalmazandó számviteli szabványoktól.

- *Kvalitatív elemzés*

A matematikai-statisztikai értékelésen túl a minősítésnek részét képezik az ügyfél nem számszerűsíthető jellemzői, amelyek lehetőséget biztosítanak a jövőorientált tényezők figyelembevételére is.

Az ügyfél végső minősítését a kvantitatív és kvalitatív értékek alapján, az aktuális trendek, előrejelzések, esetleges figyelmeztető jelek figyelembevételével határozzuk meg.

A minősítés outputja

A nagyvállalati minősítő modell 10 minősítési fokozatot (rating) tartalmaz. Az ügyfél kockázati minősítése nemcsak a hiteldöntés szerves része, hanem fontos szerepet játszik a szerződéses feltételek kialakításában is és a tőkemegfelelés meghatározásának alapjául szolgál.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért a Bank hitelkockázat-kezelési részlege a felelős. A minősítést képzett kockázatkezelők készítik, akik széleskörű tudással és tapasztalattal rendelkeznek a nagyvállalati szegmenst illetően.

A kockázatelemző munkatárs első körben javasol egy ratinget, melyet ezután egy másik, limit- és rating jóváhagyási kompetenciával rendelkező kockázatkezelő szakmailag felülvizsgál (szükség esetén módosítja is), majd az eredményt véglegesíti. Ezáltal teljesül a "négy szem elv" (kettős kontroll) is. A minősítéseket a rating adatbázis (RDB) tárolja.

III. Kis- és középvállalatok minősítési folyamata

Fejlesztés és cél

Az alkalmazás segítségével – a számszaki és minőségi paraméterek módszeres összekapcsolása révén – átfogó értékelést kapunk az egyes KKV ügyfelek hitelképességéről.

Szakértői modellről lévén szó, a minősítő teljes felelősséggel tartozik a ratingért, konzekvensen és pontosan kell értékelnie az ügyfél pénzügyi adatait, valamint a releváns minőségi tényezőket. A minősítő módosításokat eszközölhet a modellben, amennyiben csak így biztosítható az ügyfél hitelképességének pontos értékelése.

A minősítő modell

Az SMB rating modellnek két fő alkotóeleme van:

- *Kvantitatív elemzés*

Az elemzés az ügyfél pénzügyi adatainak értékelésén alapul. A számszaki ratinget kiválasztott pénzügyi mutatókból származtatjuk. A hat mutató megegyezik a corporate rating modellben alkalmazottakkal. Az SMB rating modell a minősítés során különbséget tesz iparágak, továbbá az ügyfél éves beszámolójának elkészítéséhez alkalmazandó számviteli szabványok szerint. Az RI csoport összes kettős könyvvittel rendelkező KKV ügyfele az SMB rating modellel minősítendő.

- *Kvalitatív elemzés*

Az ügyfelek minőségi értékelése 23 szempont alapján történik, melyek 5 nagyobb kategóriába sorolhatók: tulajdonos/ügyvezetés, iparág, üzleti környezet, pénzügyi rugalmasság és számlakapcsolat.

Az egyes pénzügyi mutatók, minőségi tényezők kiválasztása során felhasználtuk számos KKV szakértő tudását, tapasztalatait. Az ügyfél végső minősítését a kvantitatív és kvalitatív értékek alapján, az aktuális trendek, előrejelzések, esetleges figyelmeztető jelek figyelembevételével határozzuk meg.

A minősítés outputja

Az SMB modell 10 minősítési értéket (rating) tartalmaz. Az ügyfél kockázati minősítése nem csak a hiteldöntés szerves része, az árazásban és a szerződéses feltételek meghatározásában is fontos szerepet játszik.

A minősítés folyamata

A ratingért a Bank hitelkockázat-kezelési részlege a felelős. A minősítést képzett kockázatkezelők készítik, akik széleskörű tudással és tapasztalattal rendelkeznek a KKV szegmenst illetően.

A kockázatkezelő munkatárs első körben javasol egy ratinget, melyet ezután egy másik, limit- és rating jóváhagyási kompetenciával rendelkező kockázatkezelő szakmailag felülvizsgál (szükség esetén módosítja is), majd az eredményt véglegesíti. Ezáltal teljesül a "négy szem elv" (kettős kontroll) is.

A minősítéseket a rating adatbázis (RDB) tárolja.

IV. Központi kormányok, illetve központi bankok minősítési folyamata

A minősítő modell használt a központi kormányok, illetve központi bankok és az ezeknek közvetlenül felelős adminisztratív szervezetek minősítésére.

Fejlesztés és cél

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport 1999-ben vezette be a minősítő modell használatát, amely 2002-ben a Bazel 2. szempontok alapján teljes felülvizsgálaton esett át. A minősítő modell használatával a Bank nyilvánosan hozzáférhető gazdasági, politikai információk alapján értékeli az adott országgal kapcsolatos országgkockázatot. A minősítés eredménye

meghatározza a minősítési kategória szerinti hovatartozást, amely erősen korrelál a külső minősítésekkel.

A minősítést az RZB központi szervezeti egysége végzi valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagja számára.

A minősítő modell

A minősítő modell különbséget tesz fejlett és fejlődő országok között. A különbségtétel oka, hogy az adósságszolgálat, a fizetési mérleg hiánya, illetve a likviditás kiemelkedően fontos tényezők a fejlődő országok értékelésekor, amelyek minősítésére a modell 15 kvantitatív, illetve 12 kvalitatív ismérvet kombinál. A fejlett országok minősítésére használt modell kialakítása a Maastrichti kritériumok figyelembevételével történt.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért az RZB arra specializálódott szervezeti egysége felelős, amely az üzleti területektől teljesen független területként működik. A minősítés eredménye a minősítő rendszerben valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhető.

A minősítéshez használt kvantitatív információk nyilvánosan elérhető forrásokból származnak (pl. IMF, Világbank, Statisztikai Hivatalok, IIF, EIU), a kvalitatív információk az elemzést készítő megítélése alapján kerülnek figyelembe vételre.

A minősítést valamennyi limittel rendelkező országra el kell végezni, nem kizárólag csak azokra, amelyeknek központi kormányaival, intézményeivel szemben kitettség keletkezett. A minősítést legalább évente kétszer ismételt el kell végezni a legfrissebb információk figyelembevételével, és a minősítés elkészítésére érvényben van a kettős kontroll.

A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

V. Hitelintézetek, illetve pénzügyi vállalkozások minősítési folyamata

A minősítő modell hitelintézetek és pénzügyi szolgáltató szervezetek hitelképességének a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoporton belüli megítélésére használt, és a minősítés a végső hitelezési döntés központi elemét jelenti.

Fejlesztés és cél

Az RZB a modellt az 1990-es évek közepén hozta létre, amelyet azóta több lépésben továbbfejlesztett, a legutolsó módosítása 2001-ben történt. A hasonló régiókban, illetve hasonló üzleti modell alapján működő versenytársakkal való összehasonlítás a szakértői modell fontos részét képezi. A minősítés eredménye meghatározza a minősítési kategória szerinti hovatartozást, amely erősen korrelál a külső minősítésekkel.

A minősítő modell

A minősítő modell a következő részek kombinálása: kvantitatív információk, kvalitatív információk, a felhasznált információk kockázatbecslése és –értékelése. A kvantitatív részben a következő paraméterek értékelése történik: jövedelmezőség, tőkésítettség, finanszírozási struktúra és likviditás, a hitelek minősége.

A kvalitatív részben értékelni kell a vállalkozás gazdálkodási környezetét és egyéb háttér-információkat pl. tulajdonosi háttér, stratégia, piaci pozíció stb.

A kockázatok értékelését befolyásolja a tevékenység jellege, a mérleg és az eredmény szerkezet és a gazdasági, politikai, szociális környezettől való függőség is.

A minősítés outputja

A minősítés eredménye egy tízfokozatú skálán történő elhelyezése az ügyfélnek, amelyet az elemző írásos elemzéssel egészít ki.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért az RZB arra specializálódott szervezeti egysége felelős, amely az üzleti területektől teljesen független területként működik. A minősítés eredménye a minősítő rendszerben valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhető és legalább évente egyszer – kedvezőtlen tendenciák esetén ennél gyakrabban – felül kell vizsgálni.

A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

VI. Biztosítótársaságok minősítési folyamata

A minősítő modell hitelintézetek és pénzügyi szolgáltató szervezetek hitelképességének a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoporton belüli megítélésére használt és a minősítés a végső hitelezési döntés központi elemét jelenti.

Fejlesztés és cél

A minősítő modell kifejlesztésére 2002-ben került sor a hitelintézetek minősítésére használt modell felépítése során szerzett tapasztalatok alapulvételével. A modell valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának esetében egységesen használt a biztosítók minősítésére.

A minősítő modell

A modell kvalitatív és kvantitatív ismérveket kombinál, ezek és súlyozásuk életbiztosítók, illetve egyéb biztosítási tevékenységet folytatók esetében eltérőek. A pénzügyi mutatók értékelik az ügyfél jövedelmi helyzetét, díjstruktúrájukat, a tőkehelyzetet, a biztonsági tartalékot és a likviditást. A kvalitatív részben értékelni kell a vállalkozás gazdálkodási környezetét és egyéb háttérinformációkat pl. tulajdonosi háttér, stratégia, piaci pozíció stb.

A kockázatok értékelését befolyásolja a tevékenység jellege, a mérleg és az eredmény szerkezet és a gazdasági, politikai, szociális környezettől való függőség is.

A minősítés outputja

A minősítés eredménye egy tízfokozatú skálán történő elhelyezése az ügyfélnek, amelyet az elemző írásos elemzéssel egészít ki.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért az RZB arra specializálódott szervezeti egysége felelős, amely az üzleti területektől teljesen független területként működik. A minősítés eredménye a minősítő rendszerben valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhető és

legalább évente egyszer – kedvezőtlen tendenciák esetén ennél gyakrabban – felül kell vizsgálni.

A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

VII. Helyi és regionális önkormányzatok minősítési folyamata

A minősítő modell használt a helyi és regionális önkormányzatoknak és az azoknak közvetlenül felelős adminisztratív szervezeteknek a minősítésére.

Fejlesztés és cél

A minősítő modellt 2003-2004 folyamán fejlesztette az RZB a leánybankok közreműködésével, és amennyiben az indokolt (a különböző számviteli szabályozásnak, illetve az eltérő jogszabályi környezetnek köszönhetően), lokális adaptációkra is sor került.

A minősítő modell

A modell kvalitatív és kvantitatív ismérveket kombinál, a kvantitatív ismérvek (bevételtermelő képesség, költségvetési stabilitás és függetlenség stb.) automatikusan kalkulálódnak, a kvalitatív szempontok mérlegelése a minősítést végző megítélésének függvénye.

A minősítés outputja

A minősítés eredménye egy tízfokozatú skálán történő elhelyezése az ügyfélnek, amelyet az elemző írásos elemzéssel egészít ki.

A minősítés folyamata

A minősítést a minősítendő ügyféllel üzleti kapcsolatban álló leánybank elemzője végzi. A minősítés eredménye a központi minősítő rendszeren keresztül valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhetővé válik és legalább évente egyszer – kedvezőtlen tendenciák esetén ennél gyakrabban – felül kell vizsgálni.

A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

VIII. Projektársaságok minősítési folyamata

A kitettségi osztály tartalma megfelel a vonatkozó EU direktíva előírásainak.

Fejlesztés és cél

A minősítő rendszer kifejlesztésére Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoporton belül került sor, a tagvállalatok piaci tapasztalatainak felhasználásával. A modell a slotting² kritériumok alkalmazásával készült, és a projektek a törvény által definiált öt kockázati kategória valamelyikébe sorolódnak a bedőlési valószínűség valamint a nemteljesítéskori veszteségráta együttes mérlegelésével.

---

² A különleges hitelezési kitettségre a 196/2007 Kormányrendelet a 30. § (5) bekezdése szerinti módszer

A minősítő modell

Az EU direktívával összhangban a minősítő modell két komponenst tartalmaz: a projekt gazdasági teljesítményét valamint a bank biztosítékokkal való ellátottságát a projekt kapcsán. A gazdasági teljesítményt kvantitatív és kvalitatív szempontok alapján értékeli (pl. adósságszolgálati jellemzők, projektirányítás és –szponzor, a projekt struktúrája és finanszírozási konstrukciója stb.)

A minősítés outputja

A fentiek kombinációjaként a projektet a modell egyedi kockázati kategóriákba sorolja.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért a Bank hitelkockázat-kezelési részlege a felelős. A minősítést képzett kockázatkezelők készítik, akik széleskörű tudással és tapasztalattal rendelkeznek a nagyvállalati szegmenst illetően.

A kockázatelemző munkatárs első körben javasol egy ratinget, melyet ezután egy másik, limit- és rating jóváhagyási kompetenciával rendelkező kockázatkezelő szakmailag felülvizsgál (szükség esetén módosítja is), majd az eredményt véglegesíti. Ezáltal teljesül a "négy szem elv" (kettős kontroll) is. A minősítéseket a rating adatbázis (RDB) tárolja.

IX. Befektetési alapok minősítési folyamata

2007 óta tartó fejlesztés eredményeképpen a Bank 2009-ben vezetett be egy scoring alapú értékelési rendszert a befektetési alapok és egyéb kollektív befektetési formák hitelkockázati értékelésére.

Fejlesztés és cél

A CIU Rating Modellt az RZB fejlesztette ki. Az alkalmazás segítségével – a számszaki és minőségi paraméterek módszeres összekapcsolása révén – átfogó értékelést kapunk az egyes befektetési alapok és egyéb kollektív befektetési formák hitelképességéről.

A minősítő modell

Attól függően, hogy a modell nyilvános (tehát ismert a portfólió összetétele, befektetési politikája stb.) vagy zárt forgalmazású, más a minősítési eljárás. A modell mennyiségi és minőségi elemeket tartalmaz, mindkét esetben, de a minősítéshez használt kérdőív különbözik. A mennyiségi mutatók egésze, illetve a minőségi mutatók egy része egy kérdőív kitöltésének segítségével automatikusan számítható. A minőségi mutatók másik részét az elemző határozza meg.

A minősítés outputja

A minősítés eredménye egy tízfokozatú skálán történő elhelyezése az ügyfélnek, amelyet az elemző írásos elemzéssel egészít ki.

A minősítés folyamata

A minősítést a minősítendő ügyféllel üzleti kapcsolatban álló leánybank elemzője vagy az RZB elemzője végzi. A minősítés eredménye a központi minősítő rendszeren keresztül valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhetővé válik és legalább évente egyszer (szabályozatlan ügyfelek esetén évente kétszer) – kedvezőtlen tendenciák esetén ennél gyakrabban – felül kell vizsgálni.

A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

X. Részesedések kezelése

A részesedések kitettségi osztály esetén a Bank különböző módszereket alkalmaz az egyes portfóliók tőkekövetelményének meghatározásakor. A 2007. december 31.-én meglévő részesedéseket a Bank a 2007. II. törvény 75§ (12) bekezdése alapján Sztenderd módszer alatt kezeli. A 2007. december 31. után beszerzett részesedésekre a Bank PD/LGD módszert alkalmaz, illetve a befektetési jegyeket a Hkr. 33§ (2) bekezdése alapján a részesedésekre alkalmazott egyszerű súlyozási módszer szerint kezeli.

7.7 A NEMTELJESÍTÉSI VALÓSZÍNŰSÉG BECSLÉSÉRE SZOLGÁLÓ MEGHATÁROZÁSOK, MÓDSZEREK, ADATOK

A nemteljesítési valószínűségek (PD) minden minősítési kategóriára megállapításra kerülnek, és annak a valószínűségét mutatják, hogy az adott ügyfél 12 hónapon belül nemteljesítővé válik. A PD-k saját becslésen alapulnak a következő nem-lakossági minősítési modellekre: vállalati, KKV, központi kormány és központi bank, hitelintézet és pénzügyi vállalkozás, biztosítók, önkormányzatok, befektetési alapok. A slotting módszer alkalmazására a különleges hitelezés során kerül sor.

A 12 hónapos nemteljesítési valószínűségek becslése a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport által meghatározott nemteljesítési definíciókon alapul, melyek szorosan a Bazel 2 előírásainak mintájára lettek meghatározva. Az egyes nemteljesítési indikátorok listája a „Default indikátorok alkalmazása” című fejezetben található.

A Bank a retail ügyfeleinek esetében a Hpt-ben megfogalmazott kritériumoknak megfelelően határozza meg a nemteljesítés (default) definícióját, az anyabanki előírásoknak megfelelően. A részletes szabályok a Bankban külön vezérigazgatói utasításban kerülnek szabályozásra.

7.8 SAJÁT NEMTELJESÍTÉSKORI VESZTESÉGRÁTÁK, HITELEGYENÉRTÉKESÍTÉSI TÉNYEZŐK

Mivel a Raiffeisen Bankcsoport jelenleg alap IRB módszerrel számítja ki a hitelezési kockázatból eredő tőkekövetelményét, nem alkalmaz saját nemteljesítési veszteségrátát és hitel-egyenértékesítési tényezőt.

7.9 DEFAULT INDIKÁTOROK ALKALMAZÁSA

A Bank által használt nemteljesítési (default)-indikátorok

- a) központi kormányval vagy központi bankkal szembeni kitettség,
- b) hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitettség valamint
- c) vállalkozással szembeni kitettség esetén a következők:

Ssz.	Megnevezés	Jelentése
1	Csőd, felszámolás	Ha az ügyféllel szemben csőd, felszámolás vagy adósságrendezési eljárás kezdődik.
2	Közvetlen leírás	Ha az ügyféllel szembeni hitelezési veszteség leírása nem előzetesen megképzett céltartalék/értékvesztés terhére történik.
3	Leírás céltartalékkal szemben	Ha a hitelezési veszteség leírása az erre előzetesen megképzett céltartalék/értékvesztés terhére történt.
4	Ügylet felmondása, azonnal lejárttá tétel	Ha az ügyféllel szembeni kitettség eredeti szerződéses lejárat előtt a Bank részéről felmondásra kerül.
5	Kényszerű átütemezés/elengedés	Ha a banki tőkekövetelés lényeges részének kényszerű átütemezésére vagy elengedésére kerül sor.
6	Kamat kényszerű átütemezése/elengedése	Ha a banki kamatkövetelés kényszerű átütemezésére vagy elengedésére kerül sor.
7	Követelés eladás	Ha a követelést annak minőségromlása, problémássá válása miatt jelentős veszteséggel értékesíti a Bank.
8	90 napon túli, lényeges összegű fizetési késedelem	Ha az ügyfél lejárt és meg nem fizetett tartozása 90 egymás utáni naptári napon át megszakítás nélkül nap mint nap nagyobb a meghatározott materialitási küszöbnél.
9	Pénzüntézet felügyeleti engedélyének visszavonása	-
10	Fizetési moratórium egy országban	-
11	Várható veszteség / céltartalék	Ha a Bank az egyedileg kezelt, átlag alatti, kétes vagy rossz minőségű ügyfél kitettsége mögé egyedi céltartalékot/értékvesztést képez, mert nem látja biztosítottnak a teljes megtérülést, és a várható veszteség összege a meghatározott küszöbértéket is jelentősen meghaladja.
12	Cross Default	Egy másik Raiffeisen-csoporttagnál bekövetkező default-indikációt jelentő esemény.

7.10 ÖSSZES KITETTSÉG ÉRTÉKE KITETTSÉGI OSZTÁLYOK SZERINTI MEGBONTÁSBAN

Az alábbi táblázatban azon portfóliók kitettségét jelenítjük meg, amelyekre a Bank belső minősítésen alapuló módszerrel számítja ki a kockázattal súlyozott kitettségét:

Kitettségi osztály	Kitettség (Millió Forint)
Központi kormánnyal és központi bankkal szembeni kitettségek	0
Hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitettségek	436 315
Vállalkozásokkal szembeni kitettségek	1 387 924
Részesedések	5 252
Összesen	1 829 491

7.11 KITETTSÉGGEL SÚLYOZOTT ÁLTAGOS KOCKÁZATI SÚLYOK KITETTSÉGI OSZTÁLYOK SZERINTI MEGBONTÁSBAN

Kitettségi osztály	Kitettséggel súlyozott kockázati súly
Központi kormánnyal és központi bankkal szembeni kitettségek	-
Hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitettségek	53.6%
Vállalkozásokkal szembeni kitettségek	90.6%
Részesedések	370%

7.12 ÉRTÉKVESZTÉS ÉS CÉLTARTALÉK ALAKULÁSÁNAK BEMUTATÁSA KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNT

A tárgyévben képzett értékvesztés és céltartalék, az év végi záró tartalékok, illetve azok aránya a tartalékolásban érintett kitettségekhez képest a következők szerint alakult 2009. december 31-én és 2008. december 31-én:

2009.12.31

Kitettségi osztály	Eredményhatás		Záró tartalék		Tartalékolásban érintett kitettség		Zárótartalék a tartalékolásban érintett kitettség százalékában	
	Céltartalék	Értékvesztés	Céltartalék	Értékvesztés	Céltartalék	Értékvesztés	Céltartalék	Értékvesztés
Központi kormányok és központi bankok	0	0	0	0	0	0	-	-
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	59	0	1 396	0	4 410	-	31.66%
Vállalkozások	1 364	19 814	3 360	49 441	21 141	156 826	15.89%	31.53%
Lakosság	-92	31 644	61	47 110	445	198 897	13.71%	23.69%
Részesedések	0	5 439	0	5 628	0	5 628	-	100.00%
Egyéb	0	58	0	66	0	75	-	88.00%
Összesen	1 272	57 014	3 421	103 641	21 586	365 836	15.85%	28.33%

Kitettségi osztály	Eredményhatás		Záró tartalék		Tartalékolásban érintett kitettség		Zárótartalék a tartalékolásban érintett kitettség százalékában	
	Céltartalék	Értékvesztés	Céltartalék	Értékvesztés	Céltartalék	Értékvesztés	Céltartalék	Értékvesztés
Központi kormányok és központi bankok	0	0	0	0	0	0	-	-
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	1 033	0	1 336	0	2 272	-	58.80%
Vállalkozások	-47	13 711	2 160	29 749	17 293	116 544	12.49%	25.53%
Lakosság	40	4 910	150	15 797	1 938	93 221	7.74%	16.95%
Részesedések	0	55	0	189	0	682	-	27.71%
Egyéb	0	33	0	9	0	10	-	90.00%
Összesen	-7	19 742	2 310	47 080	19 231	212 729	12.01%	22.13%

A képzett értékvesztés, illetve céltartalék mértéke 2008. év végéhez képest jelentősen megnőtt. Ennek legfőbb oka, hogy a gazdasági helyzet kedvezőtlen változásából adódóan mind a portfólió alapon képzett céltartalékot befolyásoló változók (nemteljesítési valószínűség, fedezetek értéke, fedezetlen kitettségből való megtérülés várható aránya, késedelmek), mind az egyedi tartalékolást befolyásoló tényezők (például bedőlések aránya) negatívan változtak.

7.13 AZ EGYES KITETTSÉGI OSZTÁLYOKHOZ TARTOZÓ BECSÜLT ÉS TÉNYLEGES VESZTESÉGEK EGY ÉVRE TÖRTÉNŐ ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A becsült veszteség a 2008. december 31-ei kitettségeken és a kockázati paramétereken alapuló számított veszteség, a tényleges veszteség a 2009. december 31-ig elszenvedett veszteség az adott időpontig nemteljesítővé vált ügyfeleken.

Kitettségi osztály	Becsült veszteség (Millió forint)	Tényleges veszteség (Millió forint)
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	946	515
Vállalkozások	32 169	42 622
Részesedések	7	0
Összesen	33 122	43 137

7.14 IRB MÓDSZERTAN SZERINTI HITELKOCKÁZATI TŐKEKÖVETELMÉNY A RÉSZESÉDEK KITETTSÉGI OSZTÁLYA ESETÉN

Részesedések	Tőkekövetemény (Millió Forint)
Eltérő módszerrel számított portfólió	1 555
Átmeneti rendelkezés hatálya alá tartozó kitettség	153
Összesen	1 708

7.15 KÜLÖNLEGES HITELEZÉSI KITETTSÉGEK ÖSSZESÍTETT ÉRTÉKE, AMELYRE A BANK A HKR. 30. §-ÁNAK (5) BEKEZDÉSÉT ALKALMAZZA

Kitettségi osztály	Kitettség (Millió Forint)
Vállalkozásokkal szembeni kitettségi osztályba tartozó különleges hitelezési kitettségek	99 304

8 HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS (12§)

8.1 A MÉRLEGEN BELÜLI ÉS KÍVÜLI NETTÓSÍTÁSNÁL ALKALMAZOTT ELVEKRŐL ÉS A BIZTOSÍTÉKOK ÉRTÉKELÉSÉRŐL

A Bank nettósítást hitelkockázat-mérséklésre a tőkeszámítás során nem alkalmaz.

A biztosítékok értékelésére és kezelésére szolgáló szabályzatok főbb elvei a „Hitelkockázati fedezetek alkalmazásáról” című részben (3.5. pont alatt) kerültek kifejtésre.

8.2 AZ ELISMERT BIZTOSÍTÉKOK FŐBB TÍPUSAI

A tőkeszámítás során elismert biztosítékok fő típusai:

Előre rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek:

- Pénzügyi biztosítékok: pénzóvadék, kötvény, részvény, befektetési jegy, arany.
- Egyéb: jelzálog ingatlanon, kézzzálog ingóságon, zálogjog gépjárművön, zálogjog gépen/berendezésen, közraktárjegy.

Előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek:

- Garancia: készfizető kezesség és garancia.
- Hitelderivatívát a Bank jelenleg nem számít be.

A fenti biztosítékok a 196/2007. Kormányrendelet szabályai szerint kerülnek beszámításra a tőkekövetelmény számítás során.

Fizikai, valamint követelést terhelő dologi biztosítékokat is elfogad a Bank fedezetként. A Bank jogi felülvizsgálatának eredményeként azonban ezek a biztosíték típusok kockázat mérséklésére bizonyos feltételek teljesülése esetén vehetőek figyelembe.

8.3 A GARANCIÁT NYÚJTÓK ÉS KEZESSÉGET VÁLLALÓK BEMUTATÁSA HITELMINŐSÍTÉSI KATEGÓRIÁNKÉNT

A következőkben a Bazel 2 szabályok szerint elfogadott garanciák és kezességeket nyújtók számát, illetve az általuk nyújtott garanciák és kezességek által fedezett kitétségek összegét mutatjuk be.

Garantőrök száma

Garantőrök száma	Garantőr hitelminősítési kategóriája										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Központi kormány és központi bank	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0
Regionális kormány és helyi önkormányzat	3	0	0	0	0	0	41	0	0	0	0
Multilaterális fejlesztési bank	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hitelintézet és befektetési vállalkozás	0	0	1	8	0	0	6	0	0	0	0
Vállalkozás	0	0	0	7	0	1	0	0	0	0	0
Hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozás.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

Garantőrök, kezesek által nyújtott összegek

Biztosított volumen (Millió Forint)	Garantőr hitelminősítési kategóriája										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Központi kormány és központi bank	0	0	0	0	0	0	11 260	0	0	0	0
Regionális kormány és helyi önkormányzat	3	0	0	0	0	0	1 472	0	0	0	0
Multilaterális fejlesztési bank	0	2 658	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hitelintézet és befektetési vállalkozás	0	0	2 000	1 432	0	0	2 713	0	0	0	0
Vállalkozás	0	0	0	644	0	57	0	0	0	0	0
Hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozás.	0	0	0	0	0	0	4 982	0	0	0	0

8.4 A HITELEZÉSI KOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS SORÁN FELMERÜLŐ KONCENTRÁCIÓKKAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

Jelen dokumentumban a hitelkockázati fedezetek koncentrációját a Bank által, hitelkockázat mérséklésére leggyakrabban elfogadott biztosítékaira vonatkozóan mutatjuk be.

Jelzálog ingatlanon

Mind a lakossági, mind a nem-lakossági ügyletekhez kapcsolódó biztosítékoknál erőteljes koncentráció figyelhető meg az ingatlanjelzálogok számát és biztosítéki értékét illetően. Az ingatlan típusú biztosítékok – darabszámukat tekintve – az összes biztosíték 68,56%-os arányát képezték 2009. év végén.

Az összes fedezetet képező ingatlanok 88,95%-át a lakóingatlanok adják, amelyek többségükben lakások, illetve családi házak. Mivel építésileg a lakás ingatlantípus nem jellemző minden településre, ezért joggal következtethetünk arra, hogy a lakások a nagyobb településeken koncentráltan helyezkednek el, melyet részletes adatok meg is erősítenek: lakásokat 593 településről, családi házakat 2 474 településről tart nyilván a Bank fedezetként.

A lakóingatlanok utolsó statisztikai alapú átértékelése alapján meghatározott piaci értéke a következőképpen oszlik meg:

Típus	Megoszlás
Lakás	51,53%
Családi ház	48,17%
Garázs	0,30%
Összesen:	100,00%

A Bank által fedezetként tartott ingatlanok 11,05%-át alkotják a nem lakó ingatlanok, darabszámukat tekintve. Számosságukat tekintve, kimagasló az építési telkek, ipari ingatlanok, üzlethelyiségek, valamint az idegenforgalmi, szolgáltató és egyéb rendeltetésű ingatlanok száma, amely természetesen az ingatlanok piaci értékében is megmutatkozik.

Megvizsgálva az ingatlanok földrajzi elhelyezkedését, megállapítható, hogy területileg közép-magyarországi régióra koncentrált a nem lakó ingatlanok több mint 40%-a.

Értékpapírok

A fedezeti körben lévő értékpapír biztosítékok fedezeti értéküket tekintve 4,44%-át alkották a teljes biztosítéki portfóliónak. Az értékpapír fedezetek biztosítéki értékéből az állami kibocsátású papírok (diszkont kincstárjegy és államkötvény) értéke 22,77%-ot tett ki. A maradék 77,23%-ot egyéb gazdasági szervezetek által kibocsátott értékpapírok (jelzálog levél, részvény,

befektetési jegy, fedezeti váltó, közraktárjegy és egyéb értékpapír) alkották, ezen belül a legnagyobb arányt a részvények képviselték.

Pénzóvadék

A pénzóvadékok többségét (86,37%-át) a non-retail ügyfelek biztosították. Az óvadékok jelentős része Forint (75,7%) és Euró (20,9%) devizanemben került elhelyezésre. A fennmaradó 3,4%-os rész négy további devizanemű óvadékból állt össze: USD, TRY, CHF és GBP.

Kezességek, garanciák

A kezességek és garanciajellegű biztosítékok száma az összes fedezet 8,14%-át tette ki, melynek döntő hányadát a kezességek tették ki. A vállalások összegének megoszlása az egyes típusok szerint az alábbiak szerint alakult:

Kezesség/garancia típusa	Megoszlás (vállalt összeg arányában)
Bankgarancia	1,25%
Állami kezesség/garancia	2,25%
Kezesség	94,16%
HG készfizető kezesség	2,34%
Összesen	100,00%

8.5 KITETTSÉGEK, AMELYEK ESETÉBEN KÉSZFIZETŐ KEZESSÉGET, GARANCIÁT VAGY HITELDERIVATÍVÁT VETTÜNK FIGYELEMBE

Kitettségi osztály		Kitettség (Millió Forint)
Sztenderd	Központi kormány és központi bank	10 957
	Multilaterális fejlesztési bank	2 658
Belső minősítésen alapuló	Hitelintézzettel és befektetési vállalkozás	8 321
	Vállalkozásokkal szembeni kitettségek	4 982
Összesen		26 918

8.6 ELISMERT PÉNZÜGYI BIZTOSÍTÉKOK ÉS FEDEZETEK MIATT SZÁMÍTOTT KORRIGÁLT KITETTSÉGEK

A pénzügyi biztosítékok és más elismert hitelkockázati fedezetek által – a volatilitási korrekciós tényező, valamint a mérlegen belüli nettósítás figyelembevételével számított – fedezett, teljes kitettség értékét az alábbi táblázat tartalmazza:

Kitettségi osztály		Kitettség (Millió Forint)
Sztenderd	Központi kormány és központi bank	0
	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0
	Közszektorbeli intézmények	0
	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0
	Vállalkozások	1 685
	Lakosság	11 039
	Ingatlannal fedezett kitettségek	323 771
	Késedelmes tételek	55
	Kollektív befektetési értékpapírok	0
	Egyéb tételek	14
	Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	0
	Belső minősítésen alapuló	Központi kormányval és központi bank
	Hitelintézet és befektetési vállalkozás	32 765
	Vállalkozások	114 334
	Részesedések	0
Összesen		483 663

9 KERESKEDÉSI KÖNYV (13§)

9.1 KERESKEDÉSI KÖNYVI KOCKÁZAT ELEMEI

A Bank a kereskedési könyv pozíciókockázatának tőkekövetelményét sztenderd módszerrel, a kereskedési könyv partnerkockázatának tőkekövetelményét pedig piaci árazás szerinti módszerrel számolja.

A kereskedési könyv partnerkockázatának tőkekövetelménye a hitelkockázati résznél kerül számszerűsítésre.

Megnevezés	Tőkekövetelmény (Millió forint)
Kereskedési célú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra képzett tőkekövetelmény	1 224
Kereskedési célú részvényekre képzett tőkekövetelmény	26
Devizaárfolyam kockázatra képzett tőkekövetelmény	1 139
Deviza-opciókhoz kapcsolódó egyéb, nem delta kockázatok tőkekövetelménye	295
Áruügyletekre képzett tőkekövetelmény	0
Nagykockázat vállalásra képzett tőkekövetelmény	0
Kereskedési könyv összes tőkekövetelménye	2 684

9.2 A BANKI KÖNYVI KAMATLÁBKOCKÁZAT MÉRÉSÉNEK ÉS KEZELÉSÉNEK ELVEI

A Banki könyvi kamatlábkockázat annak a kockázata, hogy a kamatlábak kedvezőtlen irányba történő változása megváltoztatja a banki könyvi pozíciók piaci értékét. Tágabb értelemben azt is banki könyvi kamatlábkockázatnak tekinthetjük, amikor a Bank a kamatlábkockázat megváltozása miatt jövőbeli potenciális kamatbevételtől esik el.

A banki könyvben található piaci termékek:

- Ügyfeles hitelállományok
- Ügyfeles betétállományok
- Származtatott ügyletek:
  - Devizacsere ügyletek
  - Eltérő devizában denominált kamatlábcseres ügyletek
  - Határidős kamatláb-megállapodások
  - Határidős devizaügyletek
- Lejáratig tartott kötvényállomány
- Értékesíthető kötvényállomány

A banki kamatlábkockázat mérése összetett módszerekkel történik:

- A kamatláb kockázatot a Bank alapvetően 99%-os 10 napos parametrikus VaR módszerrel méri. A VaR kalkulációja hetente egyszer készül. A VaR modell jogszabály szerinti back-tesztje minden hónapban elkészül.
- Ezen kívül a Bank azt is megvizsgálja, hogy kamat-stressz hatására a portfólió piaci értéke hogyan viszonyul a szavatoló tőke 20%-ához.
- Az ICAAP keretében a banki könyvi kamatkockázatra vonatkozó tőke kalkulációjában a fenti érték közül a nagyobbat veszi alapul a Bank. Az ICAAP szerinti tőkeszükséglet ennek a maximumértéknek a 3-szorosa.

A banki könyvi kamatláb kockázat kezelésére a Bank VaR limitrendszerrel működik. Limitsértés esetében a felelős kockázatelemzéseit a Management tagokat haladéktalanul értesíti.

9.3 A BANKI KÖNYVI KAMATLÁBKOCKÁZATRA VONATKOZÓ STRESSZ TESZT

A Bank stressz tesztet futtat az alkalmazott statisztikai modellek által nem kezelt kivételes, de bizonyos valószínűséggel bekövetkező események általi sebezhetőségének mérésére (a Felügyelet által javasolt módszertant követve).

A Bank mind a kereskedési könyvi, mind a nem-kereskedési könyvi kitételekre végez stressz-tesztet:

- A Bank a banki könyvre nettó kamatbevétel szimulációt (stressz teszt) hajt végre, és meghatározza a nettó kamatbevétel változását az elkövetkezendő 12 hónapra (a következő devizanemekben esedékes kamatjövedelemre: HUF, EUR, USD, CHF, JPY).
- A Bank a kereskedési könyvre VaR (10 nap, 99%) riportot készít, kockázati faktorokra lebontva (részvény, kamat, deviza, áru). Ezután kockázati faktoronként megvizsgálja a kereskedési könyvi pozíciók „stressz tűrő” képességét (részvény és deviza pozíciók piaci értékének változása 20%-os árfolyamváltozás hatására, a kereskedési könyvi pozíciók értékének változása 300 bázispontos hozameltolások hatására, illetve HUF esetén 500 bázispontos hozameltolás hatására is).
- A stressz teszteknél a Bank az alábbi, a Felügyelet által definiált „kamat sokk” forgatókönyveket alkalmazza mind a kereskedési mind a banki könyvre vonatkozóan:
  - a teljes hozamgörbén bekövetkező +/- 300 bp (kivéve CHF és JPY esetében, ahol +/- 200 bp) azonnali párhuzamos kamatmozgás (párhuzamos eltolás), illetve HUF esetén 500 bázispontos párhuzamos eltolás esetén is
  - a hozamgörbe legrövidebb pontján bekövetkező +/- 300 bp (kivéve CHF és JPY esetében, ahol +/- 200 bp) azonnali kamatmozgás, a hozamgörbe leghosszabb pontja változatlan marad (rövid oldali csavarás), illetve HUF esetén 500 bázispontos rövid oldali csavarás esetén is

A Bank a stressz tesztek eredményeit felhasználja a kamatláb kockázati politika meghatározása során, valamint a kamatláb kockázati limitek kialakításakor.

A stressz tesztek eredményeiről a Bank vezetése tájékoztatást kap az MRSC és szükség esetén a GRC fórumokon.

A stressz tesztek a Bank negyedéves rendszerességgel futtatotja.

10 A KERESKEDÉSI KÖNYVBEN NEM SZEREPLŐ RÉSZVÉNYEK, POZÍCIÓK (14§)

A Bank belső szabályzatában határozza meg a nem kereskedési célra vásárolt részvények, pozíciók lehetséges típusait és azok értékelési szabályait:

Kapcsolt vállalkozásban szerzett tulajdoni részesedések:

Olyan tulajdoni részesedések, amelyek megszerzésére a Bank hosszú távú stratégiai céljaival, terveivel, illetve üzletpolitikájával összhangban kerül sor. Az ebbe a kategóriába tartozó befektetések részben vagy egészben saját tulajdonban lévő leányvállalatok, valamint az Szm. szerint a Bank kapcsolt vállalkozási körébe tartozó vállalatok részesedéseinek a megvásárlását, illetve alapításában való részvételt jelentik.

A Bank a tulajdoni részesedések és üzletrészek esetén az aktiválási értéket a 2000. évi C. Tv előírásai alapján az alábbiak szerint határozza meg. Ha a Bank korábban már működő olyan társaság részesedéseit, üzletrészét vásárolja meg, amelynek részvényeit, üzletrészeit tőzsdén nem jegyzik, a Bank a cég auditált beszámolójában lévő saját tőkéjének részesedésre jutó értéke, valamint az adásvételi szerződésben lévő vételár viszonya alapján megvizsgálja, hogy keletkezik-e pozitív, vagy negatív üzleti érték. Ha keletkezik üzleti érték, azt az immateriális javak között aktiválja; a részesedés, üzletrész könyv szerinti értéke pedig az auditált beszámolóban lévő saját tőke tulajdoni hányaddal arányos értéke lesz.

A kapcsolt vállalkozásban szerzett tulajdonosi részesedések esetén a Bank negyedévente a mindenkori tulajdoni hányadra jutó saját tőke nagyságát összeveti a tulajdoni részesedés könyv szerinti értékével.

2009. december 31-re vonatkozóan Bankunk az alábbi befektetésekkal rendelkezett:

Részvények, részesedések kapcsolt vállalkozásban	Könyv szerinti érték (Millió Forint)
Raiffeisen Lízing Zrt.	0
Raiffeisen Gazdasági Szolgáltató Zrt.	637
Raiffeisen Property Lízing Zrt.	0
Deko-Plastic Műanyagipari Kft.	3
RC Gazdasági és Adótanácsadó Zrt.	4
SCT Kárász utca Ingatlankezelő Kft.	68
SCT Tündérkert Ingatlankezelő Kft.	3
Raiffeisen Befektetési Alapkezelő Zrt.	466
T+T 2003 Ingatlanhasznosító Kft.	3
RB Kereskedőház Kereskedelmi Kft.	0
SPC Vagyonkezelő Kft.	3
Késmárk utca 11. Kft	645
Raiffeisen Biztosításközvetítő Kft.	5
SCTB Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	3
Összesen:	1 840

Egyéb befektetési célú részesedések:

A Bank működéséhez kapcsolódó fizetésforgalmat lebonyolító és egyéb szakmai szervezetekben lévő tartós részesedések.

Ezen részesedések esetén a Bank negyedévente a mindenkori tulajdoni hányadra jutó saját tőke nagyságát összeveti a tulajdoni részesedés könyv szerinti értékével.

2009. december 31-re vonatkozóan az egyéb befektetések:

Befektetési célú részvények, részesedések	Könyv szerinti érték (Millió Forint)
GIRO Zrt.	7
Hitelgarancia Zrt.	20
Tőzsdetagság	15
SWIFT	12
Magyar SEPA Egyesület	0.1
Mastercard	0.007
Összesen:	54

11 PARTNERKOCKÁZAT (15/BŞ)

A derivatív ügyletek ügyfeleire vonatkozóan a partnerek nemfizetési valószínűségét alapul véve a Bank limiteket állapít meg. Minden nap elkészül a derivatív ügyletek partnereire vonatkozó limitkihasználtsági riport, amely megmutatja, hogy a piaci árak változása miatt mely ügyfeleknél alakult ki limittúllépés.

Amennyiben limittúllépés keletkezik, akkor pótfedezet bevonására szólítja fel a Bank az ügyfelet. Amennyiben a pótfedezet igénynek nem tesz eleget az ügyfél, akkor a Banknak lehetősége van az ügylet lezárására.

Az értékesítési célú származtatott ügyletek mindegyikének fedezve kell lennie egy olyan ellenirányú partnerbankkal kötött ügylettel, melynek mindegyik paraméterének meg kell egyeznie az eredeti szerződés paramétereivel. Ennek meglétéről minden nap készül egy fedezettségi riport, mely hatékonyan jelzi az esetleg előforduló tökéletlenül fedezett kitétségeket.

A Bank a származtatott ügyletek partnerkockázatára vonatkozó jogszabályi tőkekövetelmény számításánál a piaci árazás szerinti módszertant alkalmazza, figyelembe véve az ügyletek mögötti biztosítékok kockázatcsökkentő hatását.

Amennyiben az adott ügyféllel nettósítási megállapodást is kötött a Bank, akkor a tőkekövetelmény kalkulációjánál a nettósítás kockázatcsökkentő hatása is figyelembe van véve.

12 MŰKÖDÉSI KOCKÁZAT (16§)

12.1 A RAIFFEISEN BANKCSOPORT MŰKÖDÉSI KOCKÁZAT KONTROLLING ÉS KEZELÉSI RENDSZERE

A Bankban a működési kockázat kontrolling (Operational Risk Controlling – ORC) csoport felelőssége a működési kockázatokkal kapcsolatos feladatok összefogása. A működési kockázat kezelésében és szükség szerint a kockázatszint csökkentésében minden szervezeti egység (főosztály, régió, leányvállalat) részt vesz, ennek megfelelően minden területen kinevezésre kerültek működési kockázatkezelők. A működési kockázatkezelők hálózata több mint 80 dolgozóból áll, és lefedi a Bank és csoporthoz tartozó leányvállalatait is.

Az ORC csoport komoly erőfeszítéseket tesz a működési kockázatkezelés szervezetének fejlesztése és a működési kockázat-tudatosság növelése érdekében.

12.2 MŰKÖDÉSI KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA

A kockázatazonosítás célja azoknak a működési kockázatoknak a felderítése, amelyek veszélyeztethetik a Bank üzleti céljainak elérését, illetve akár a Bank működésének megszűnését is okozhatják. A megfelelő kockázatazonosítás a minőségi kockázatkezelés alapfeltétele. Több eszköz nyújt segítséget a kockázatazonosításhoz: belső és külső veszteségadatok gyűjtése, az éves önértékelés, forgatókönyv elemzés, kulcs kockázati indikátorok figyelése és riportolása.

12.3 MŰKÖDÉSI KOCKÁZATOK KEZELÉSE

A kockázatkezelés során erős hangsúlyt kap a kockázatok kezelése a működési kockázati szint csökkentésének gyakorlati megvalósítása: a Bank az önértékelés és az adatgyűjtés alapján számos intézkedést kezdeményezett. A kockázatcsökkentő intézkedésekről a Működési Kockázat Albizottság dönt, amelynek tagjai főosztályvezetők és a kockázatkezelésért felelős vezérigazgató-helyettes (Chief Risk Officer – CRO).

A szervezeti elmélyültség erősítése és a vezetői tájékoztatás érdekében az ORC csoport rendszeresen riportokat készít a kockázatprofil alakulásáról a tulajdonosok, a felső- és, a középvezetők, továbbá a működési kockázatkezelők részére. A jogszabályi előírások szerinti külső jelentésszolgálatot is a működési kockázat kontrolling csoport látja el.

12.4 TŐKEKÖVETELMÉNY SZÁMÍTÁS

A Bank a működési kockázat tőkekövetelményének számítására a sztenderd módszert (TSA) alkalmazza, amelynek meghatározása a 200/2007-es kormányrendeletnek megfelelően történik.

A működési kockázattal kapcsolatos felügyeleti tőkekövetelmény alakulása:

Tőkekövetelmény (Millió Forint)	2008	2009
Bank	12 239	15 043

13 A BANK TŐKEMEGFELELÉSE

Az alábbi táblázatban a Bank 2009. december 31-ére vonatkozó tőke megfelelési mutatóját mutatjuk be:

Megnevezés	Összeg (Millió Forint)
Összes tőkekövetelmény a hitelezési, partner, felhígulási és nyitvaszállítási kockázatokra	127 227
Elszámolási kockázat tőkekövetelménye	5
Összes tőkekövetelmény a pozíció-, devizaárfolyam és árukockázatra	2 684
Összes tőkekövetelmény a működési kockázatra	15 043
Összes tőkekövetelmény	144 959
Rendelkezésre álló szavatoló tőke	173 282
TMM felügyeleti felülvizsgálat előírásainak figyelembevételét követően	9.56%